

ERKEN ÇOCUKLUKTA İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EĞİTİMİ İÇİN GELİŞTİRİLEN BİR MODEL VE ETKİNLİK ÖRNEKLERİ

Avrupa
Birliği **sivil
düşün**

Bu kitapçık erken çocukluk eğitiminde iklim değişikliği eğitiminde kullanılacak bir model önerisi sunmakta ve etkinlik örnekleri içermektedir. Kitapçığın hedef kitlesi 5 – 8 yaş arası çocuklara öğretmenlik yapan okul öncesi öğretmenleri ve sınıf öğretmenleridir.

Avrupa
Birliği **sivil
düşün**

“Bu kitapçık Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı kapsamında Avrupa Birliği desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğın sorumluluğu tamamıyla Yuva Derneği aittir ve AB'nin görüşlerini yansıtmamaktadır”

► İçindekiler

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE İLGİLİ TEMEL KONULAR

İklim Nedir?

İklim Değişikliğinin Nedeni	4
İklim Değişikliğinin Neden(ler)ji Ne(ler)dir?	5
İklim Değişikliğinin Etkileri	6
İklim Değişikliği ve ocuk	8
İklim Değişikliğinin Etkilerini Hafifletme ve Uyum Sağlama	9
İklim Değişikliğini Hafifletme ve Uyum Sağlamada Eğitimin Önemi	10
Erken ocuklukta İklim Eğitimi Modelinin Geliştirilmesi ve Etkinliklerin Hazırlanması	12

Modül 1- DÜNYAMIZ ve İKLİM / İklim Kavramı

Küçük Meteorologlar	14
---------------------	----

Modül 1- DÜNYAMIZ ve İKLİM / Dünyamız ve Atmosfer

Penguen Dünyamızı Araştırıyor	18
-------------------------------	----

Modül 1- DÜNYAMIZ ve İKLİM / Su Döngüsü

Dönüşen Su	20
------------	----

Modül 1- DÜNYAMIZ ve İKLİM / Enerji Kavramı

Ateş mi Güneş mi?	22
-------------------	----

Modül 2- İKLİM VE CANLILAR ARASINDAKİ İLİŞKİ / İklim ve İnsan

Evler ve Meyveler	24
-------------------	----

Modül 2- İKLİM VE CANLILAR ARASINDAKİ İLİŞKİ / İklim ve Hayvan

İklim ve Hayvanlar	28
--------------------	----

Modül 2- İKLİM VE CANLILAR ARASINDAKİ İLİŞKİ / İklim ve Bitki

Hayalimdeki Meyve Ağacı	30
-------------------------	----

Modül 3- İNSANLARIN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE ETKİSİ

7. Kıta'yı Keşfediyoruz	32
-------------------------	----

Modül 3- İNSANLARIN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE ETKİSİ

Dünyadan Mektup Var	36
---------------------	----

Modül 3- İNSANLARIN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE ETKİSİ

Minik Doğa Dostları	40
---------------------	----

Modül 3- İNSANLARIN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE ETKİSİ

Tasarruf Levhaları	42
--------------------	----

Modül 3- İNSANLARIN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE ETKİSİ

İhtiyaçlarım ve İsteklerim	44
----------------------------	----

İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ İLE İLGİLİ TEMEL KONULAR

► İKLİM NEDİR?

Hava durumu ve iklim birbiri ile ilişkili kavramlar olsa da iki kavram birbirinden farklıdır. Hava durumu kısa zaman aralığında küçük bir bölgedeki sıcak, soğuk, yağmurlu hava gibi olayları ifade eder. İklim ise geniş bir bölge içerisinde uzun yıllar değişmeyen ortalama hava koşulları olarak tanımlanır¹. Örneğin hava durumu bir gün bulutlu iken ertesi gün güneşli olabilir ancak iklim günden güne değişiklik göstermez.

Bir yerin iklimini oluşturan atmosfer özellikleri; güneşlenme, sıcaklık, basınç, rüzgâr, yağış bulutluluk, buharlaşma gibi iklim elemanlarının çeşitli oranlarda birleşimi ile oluşur. İklim elemanlarını bir başka deyişle iklim oluşumunu etkileyen faktörler ise enlem etkisi, kara ve denizlerin etkisi, yükseklik etkisi, yer şekilleri etkisi, bitki örtüsü etkisi ve deniz akıntısı etkileridir².

Hava olayları ve yeryüzünde görülen iklim tiplerini inceleyen bilim dalına klimatoloji, bu alanda araştırmalar yapan bilim insanlarına klimatolog denir. Her bilim alanında olduğu gibi klimatoloji alanında da farklı klimatologların farklı görüşleri vardır. Örneğin iklim tiplerinin sınıflandırılmasında farklı klimatologların geliştirdiği farklı sınıflandırmalar kullanılır. Bu sınıflandırmalardan birisi matematik iklim kuşakları olarak bilinir ve güneş ışınlarının dünyaya geliş açısına göre tropikal kuşak, orta kuşak ve kutup kuşağı olarak sınıflandırılır. Bir diğer bilinen sınıflama ise sıcaklığa göre yapılan sınıflamadır ve bu sınıflamada kuşaklar sıcak kuşak, ılıman kuşak ve soğuk kuşak olarak isimlendirilir.

Türkiye sıcak kuşak ile ılıman kuşaklar arasında yer alır. Bununla birlikte ülkemizin üç tarafının denizlerle çevrili olması, dağların uzanışı ve yeryüzü şekillerinin çeşitlilik göstermesi nedeniyle farklı iklim tipleri ortaya çıkmıştır. Ülkemizde bulunan iklim tipleri şöyledir: Karasal İklim, Karadeniz İklimi, Akdeniz İklimi ve Marmara İklimi³. Her iklim tipinin de kendine göre özellikleri vardır.

1 - MGM, t.y. Hava Durumu ve İklim. Elde edilme tarihi: 11 Ağustos 2023, <https://www.mgm.gov.tr/iklim/iklim.aspx?key=B>

2 - A.g.e

3 - Devlet Meteoroloji İşleri Genel Müdürlüğü, t.y. Klimatoloji II, Elde edilme tarihi: 11 Ağustos 2023, <https://www.mgm.gov.tr/FILES/iklim/klimatoloji2.pdf>

► İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN NEDEN(LER)İ NE(LER)DİR?

Hepimizin bildiği gibi dünyamızın etrafını çevreleyen bir atmosfer tabakası vardır. Atmosferimiz de sera gazı olarak isimlendirilen karbondioksit, metan, su buharı, ozon, azot oksit vb. gazlardan oluşur. Güneşten yeryüzüne gelen güneş ışınlarının neredeyse yarısı yeryüzünden yansır ve atmosferde bulunan sera gazları nedeniyle yansıyan güneş ışınlarının bir kısmı tekrar yeryüzüne döner. Bu sayede yeryüzündeki ortalama sıcaklık insanlar, hayvanlar ve bitkilerin hayatını sürdürmesine imkân verecek bir sıcaklık düzeyinde kalır. Eğer sera gazları olmasaydı, yeryüzünün ortalama sıcaklığı -18°C civarında olurdu. Sera gazlarının bu doğal etkisine sera gazı etkisi ismi verilir⁴.

Dünyanın sıcaklık dengesini koruyan sistem yukarıda anlatıldığı gibi işlemektedir. Ancak sanayi devriminin başlaması yani makineleşme ile birlikte dünyanın sıcaklık dengesini koruyan sistemde değişiklikler meydana gelmiş ve gelmektedir. Fosil yakıtların kullanımının artması, sanayileşme, hızlı nüfus artışı, nükleer silah denemeleri, tarım alanı açmak için ormanların yok edilmesi, yanlış arazi kullanımı, insanların yaşam alanlarını büyük şehirlere kaydırmaları gibi nedenlerle atmosferde bulunan sera gazlarının oranında hızlı bir artış meydana gelmiştir⁵. Sera gazlarının artışı da dünyaya gelen ve dünyadan yansıyan güneş ışınlarının daha fazla oranda atmosferde tutunmasına ve doğal olarak sıcaklığın artmasına neden olmaktadır. Bu sıcaklık artışına küresel ısınma denir. Küresel ısınma da beraberinde iklim değişikliğini getirmektedir.

4 - WWF, https://www.wwf.org.tr/ne_yapiyoruz/iklim_degisikligi_ve_enerji/iklim_degisikligi/

5 - Türkiye Uzay Ajansı, İklim Değişikliği, <https://tua.gov.tr/tr/blog/dunya/iklim-degisikligi>

► İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ETKİLERİ

İnsanlığın bilinçli ya da bilinçsiz olarak yaptıkları nedeniyle iklim değişmektedir. Peki iklimin değişmesi nelere sebep olmaktadır? Birleşmiş Milletler iklim değişikliğinin nedenlerini ve etkilerini web sayfasında yayınlamıştır. Aşağıda Birleşmiş Milletlerin açıkladığı iklim değişikliğinin etkilerine kısaca değinilecektir⁶.

İlk olarak hepimizin günlük hayatımızda yaşadığı aşırı sıcak havalar iklim değişikliğinin etkileri arasında gösterilebilir. Sera gazı konsantrasyonları arttıkça, küresel yüzey sıcaklığı da artmaktadır. Son on yıl kayıtlardaki en sıcak dönem olarak kaydedildi ve her sene sıcaklık rekorları kırılmaya devam ediliyor. Neredeyse tüm kara bölgelerinde daha sıcak günler ve sıcak hava dalgaları görülüyor. Sıcak havanın etkisi ile orman yangınları daha kolay başlayabiliyor ve koşullar daha sıcak olduğunda daha hızlı yayılabiliyor.

Aşırı hava sıcaklıklarının yanı sıra daha şiddetli fırtınalar, kasırgalar, siklonlar ve tayfunların da artacağı ifade ediliyor. İklim değişikliğinin sebep olacağı bir başka olay ise kuraklıktır. Kuraklıklar aynı zamanda kıtalar arasında milyarlarca ton kum taşıyabilen yıkıcı kum ve toz fırtınalarını da tetikleyebilir. Çöller günden güne genişliyor ve gıda yetiştirilebilecek topraklar azalıyor. Birçok insan artık düzenli olarak yeterli suya sahip olamama tehdidiyle karşı karşıya kalmaktadır.

Okyanus sularının ısınması, okyanus ve deniz seviyelerinin yükselmesi de iklim değişikliğinin insanlığa etkileri arasındadır. Okyanus, küresel ısınmadan kaynaklanan ısının büyük bir kısmını emmektedir. Okyanusun ısınma hızı son yirmi yılda okyanusun tüm derinliklerinde güçlü bir şekilde artmıştır. Okyanus ısındıkça su genişlediği için hacmi de artmaktadır. Eriyen buz tabakaları da deniz seviyesinin yükselmesine neden olarak kıyı ve ada topluluklarını tehdit etmektedir. Buna ek olarak, okyanus karbondioksiti emerek atmosferden uzak tutar. Ancak daha fazla karbondioksit okyanusu daha asidik hale getirir, bu da deniz yaşamını ve mercan resiflerini tehlikeye atmaktadır.

6 - <https://www.un.org/en/climatechange/science/causes-effects-climate-change>

► İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ETKİLERİ

İklim değışikliğinin tüm bu etkileri ile birlikte dünya üzerindeki canlı yaşamı ciddi oranda tehdit altındadır. Halihazırda birçok bitki ve hayvanın nesli tükenmiş ve tükenmeye devam etmektedir. İklim değışikliği ile daha da kötüleşen dünya, kayıtlı insanlık tarihindeki herhangi bir zamandan 1.000 kat daha fazla bir oranda tür kaybediyor. Önümüzdeki birkaç on yıl içinde bir milyon türün nesli tükenme riski altında⁷. Orman yangınları, aşırı hava koşulları ve istilacı zararlılar ve hastalıklar iklim değışikliğiyle ilgili birçok tehdit arasında yer alıyor. Bazı türler yer değıştirebilecek ve hayatta kalabilecek, ancak diğerleri bunu başaramayacak.

İklim değışikliği ve sebep olduğu hava olayları, kuraklık, okyanus/deniz suyu sıcaklıklarının ve seviyelerinin değışmesi gibi nedenlerden ötürü canlıları bekleyen bir diğer tehlike açlık ve yetersiz beslenmedir. Kuzey Kutbu'nun birçok bölgesinde kar ve buz örtüsündeki değışiklikler, çobanlık, avcılık ve balıkçılıktan elde edilen gıda kaynaklarını sekteye uğratmıştır. Otlama için su ve otlakların azalması mahsul veriminin düşmesine neden olabilir ve çiftlik hayvanlarını etkileyebilir. İklim değışikliği, insanlar için yoksulluk riskini de arttırmaktadır. Örneğin seller evleri ve geçim kaynaklarını yok edebilir. Sıcak havalar açık havada çalışmayı zorlaştırabilir. Tüm bunlar da yoksulluk ve zorunlu göçü beraberinde getirebilir. Mültecilerin çoğu, iklim değışikliğinin etkilerine karşı en savunmasız ve uyum sağlamaya en az hazır olan ülkelerden gelmektedir.

İnsanlığın karşı karşıya kalacağı en büyük tehditlerden biri ise sağlık tehdididir. İklimin etkileri, hava kirliliği, hastalıklar, aşırı hava olayları, zorla yerinden edilme, ruh sağlığı üzerindeki baskılar ve insanların yeterli gıda yetiştiremediği veya bulamadığı yerlerde artan açlık ve kötü beslenme yoluyla halihazırda sağlığa zarar vermektedir. Çevresel faktörler her yıl yaklaşık 13 milyon insanın hayatına mal olmaktadır⁸. Değişen hava koşulları hastalıkları yaygınlaştırmakta, aşırı hava olayları ölümleri artırmakta ve sağlık sistemlerinin buna ayak uydurmasını zorlaştırmaktadır.

7 - IPBES, <https://www.ipbes.net/global-assessment>

8 - <https://www.un.org/en/climatechange/science/key-findings>

► İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ VE ÇOCUK

İklim değışikliğinin sebep olduğu krizler iklim krizi olarak anılıyor. Unicef'in 2019 yılında yayınladığı raporunun başlığı ise şöyle: *İklim Krizi Bir Çocuk Hakları Krizidir!*⁹ Çünkü dünün, bugünün yetişkinlerinin Dünya'nın doğal sistemindeki kilit sınırları aşması nedeniyle, çocuklar önümüzdeki yıllarda çok daha tehlikeli ve belirsiz hale gelecek bir dünyada yollarını çizmek zorunda kalıyorlar. Çocukların geleceği ile ilgili tehlike ve belirsizliklerin yanı sıra, bugün dünya üzerinde yaşayan neredeyse her çocuk iklim değışikliğinin sebep olduğu tehlikelerinden, şoklardan ve streslerden en az birine maruz kalıyor. Örneğin dünya çocuklarının yaklaşık %90'ı hava kirliliğine maruz kalıyor. Üç çocuktan biri sıcak hava dalgalarına, su kıtlığına ve kurşun kirliliğine maruz kalıyor. Dört çocuktan birisi iklim değışikliğinin etkileri nedeniyle (hastalıkları bulaştıran sivrisinek ve diğer patojenlerin çoğalması) sıtma ve dang humması gibi bulaşıcı hastalıklarla, altı çocuktan biri siklonlarla (şiddetli fırtınalar), yedi çocuktan biri nehir taşkınlarıyla ve on çocuktan biri de okyanus taşkınlarıyla mücadele etmek zorunda kalıyor. Ve bu mücadeleler çocuklar için bir su krizi yaratıyor, bir sağlık krizi yaratıyor, bir eğitim krizi yaratıyor, bir koruma krizi yaratıyor ve bir katılım krizi yaratıyor. Çocukların hayatta kalmasını tehdit ediyor¹⁰. Tüm bu yollarla, Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi'nde ana hatlarıyla belirtilen çocuk hakları ihlal ediliyor.

9 - <https://www.unicef.org/reports/climate-crisis-child-rights-crisis>

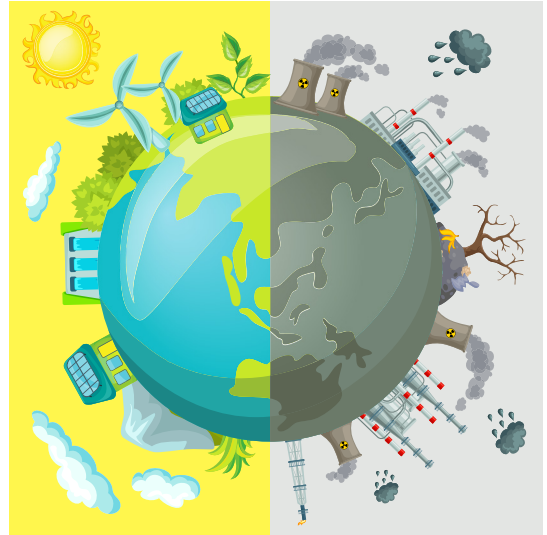
10 - <https://www.unicef.org/reports/climate-crisis-child-rights-crisis>

► İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ETKİLERİNİ HAFİFLETME VE UYUM SAĞLAMA

İklim değişikliğine sebep olan en büyük etken fosil yakıtların kullanımı nedeniyle atmosfere salınan sera gazlarıdır. Bu nedenle iklim değişikliği ile mücadelede atılması gereken ilk adım fosil yakıtları kullanmamak ve sera gazlarının salınımını mümkün olduğunca azaltmaktır. Bu, enerji santralleri, fabrikalar, arabalar ve çiftlikler gibi ana kaynaklardan gelen sera gazlarının azaltılmasını içerir. Ormanlar, okyanuslar ve toprak da bu gazları emer ve depolar ve çözümün önemli bir parçasıdır. Emisyonlarımızı azaltmak ve önlemek, ekonomimizi nasıl güçlendirdiğimizden ve gıdalarımızı nasıl yetiştirdiğimizden, nasıl seyahat ettiğimize ve yaşadığımızı ve tükettiğimiz ürünlere kadar yaptığımız her şeyi yeniden şekillendirmemizi gerektirir. Bu, yerel ve küresel olarak hissedilen bir sorundur¹¹.

Ancak unutmamalıyız ki, bugün tüm sera gazlarını salmayı bıraksak bile, küresel ısınma ve iklim değişikliği gelecek nesilleri etkilemeye devam edecektir¹². Bu durumu düşünmek biraz iç karartıcı ve can yakıcı olabilir. Bununla birlikte iklim değişikliğinin etkilerini hafifletmede umutlu bir şekilde eyleme geçmemiz önemlidir. İnsanlık olarak dünyada söz sahibi olmamızı sağlayan şey hayal gücümüz ve birlikte çalışma yeteneğimizdir¹³. İşte iklim değişikliği ile mücadelede de hayal gücümüz ve birlikte çalışma yeteneğimize ihtiyaç var. Hayal gücü ve birlikte çalışma yeteneğine örnek olarak, 2015 yılında dünya liderleri 2030 yılına kadar daha yeşil, daha adil ve daha iyi bir dünya inşa etmek için on yedi küresel hedef üzerinde anlaştılar (küresel amaçlar)¹⁴. Bu küresel hedeflerden biri de iklim değişikliği ve etkileriyle mücadele etmek için acilen harekete geçmek anlamına gelen iklim eylemidir. İklim değişikliğinin azaltılması, uyum, etkilerinin azaltılması ve erken uyarı konularında eğitim, farkındalık yaratma ve insani ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesinin yardımıyla, iklim değişikliğiyle mücadele için bilgi ve kapasite oluşturulması iklim eylemi hedefi altında yer alan bir hedefdir. Başka bir deyişle, iklim eylemini teşvik etmek için eğitim çok önemlidir¹⁵.

11 - <https://www.eea.europa.eu/en/topics/in-depth/climate-change-mitigation-reducing-emissions#:~:text=Mitigating%20climate%20change%20means%20reducing,important%20part%20of%20the%20solution.>

12 - <https://climate.nasa.gov/solutions/adaptation-mitigation/>

13 - Harari, Y. N. (2022). Durdurulamayan İnsanlık, Kolektif Kitap

14 - <https://www.kureselamaclar.org>

15 - <https://www.unesco.org/en/climate-change/education>

► İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİ HAFİFLETME VE UYUM SAĞLAMADA EĞİTİMİN ÖNEMİ

İklim değışikliğinin çağımızın önemli tehditlerinden biri olduğu ve eğitimin iklim değışikliği ile mücadele ve uyum için elzem olduğu yaygın olarak kabul ediliyor, ancak nasıl bir iklim değışikliği eğitimi olmalı? UNESCO ve UNFCC tarafından ortaklaşa yayınlanan İklim Değışikliğinin Güçlendirilmesi için Eylem (ACE) raporunda ACE'nin unsurlarından biri olan eğitim şu şekilde açıklanmaktadır: "Eğitim, özellikle gençler arasında derin, uzun vadeli anlayış değışiklikleri sağlamanı amaçlar. Eğitim müfredatı geliştirmeyi, eğitmenleri ve öğretmenleri eğitmeyi ve uygun pedagojileri içerir.¹⁶" Öte yandan Reid (2019)¹⁷, iklim değışikliği eğitiminde üzerinde uzlaşılan ve uzlaşılmayan konuları tartışmış - aynı zamanda iklim değışikliği eğitiminin nasıl verileceğini tartışarak, iklim değışikliği konusunda eğitimsiz kişilerin mezun olduğunu çünkü iklim değışikliğinin müfredatta yeterince yer alması gerektiğini belirtmiřtir¹⁸ İklim değışikliğiyle ilgili konular genellikle fen bilimleri veya coğrafya müfredatı kapsamında ele alınsa da, Eilam (2022) iklim değışikliği konularının genellikle bir konudan diğerine atılan ve hişbiri tarafından sahiplenilmeyen sıcak patates muamelesi gördüğünü belirtmiřtir¹⁹. Bu durumda, öğretmenlerin iklim değışikliğini derslerine dahil etmeye istekli olmaları ve bu konuda bilgi sahibi olmaları önem kazanmaktadır. Araştırmalar, öğretmen adaylarının iklim değışikliği konusunda kavram yanılgılarına ve yanlış anlamalara sahip olduğunu göstermiştir. Ayrıca, deneyim ve kaynak eksikliği ve uzmanlık alanlarının dışında olması nedeniyle iklim değışikliği konularını derslerine dahil etmemektedirler.²⁰

16 - UNESCO and UNFCC (2016). Action for climate change empowerment. In Guidelines for Accelerating Solutions through Education, Training and Awareness-Raising; UNESCO Publishing: Paris, France; UNFCC Publishing: Bonn, Germany, 2016.

17 - Reid, A. (2019). Climate change education and research: possibilities and potentials versus problems and perils? In Environmental Education Research (Vol. 25, Issue 6). <https://doi.org/10.1080/13504622.2019.1664075>

18 - <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/viewpoints/surveys/survey-on-climate-education.html>

19 - Eilam, E. (2022). Climate change education: the problem with walking away from disciplines. In Studies in Science Education (Vol. 58, Issue 2). <https://doi.org/10.1080/03057267.2021.2011589>

20 - <https://www.schooleducationgateway.eu/en/pub/viewpoints/surveys/survey-on-climate-education.htm>

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EĞİTİMİ

ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE İKLİM DEĞİŞİKLİĞİ EĞİTİMİ

İklim değişikliğiyle mücadelede eğitimin önemi yadsınamaz. Ancak araştırmacılar ve eğitimciler şu anda iklim değişikliğine karşı nasıl bir eğitim verilmesi gerektiğini ve en iyi müfredatın hangisi olduğunu tartışıyor. Bu eğitimin hangi yaş grubundan itibaren başlayacağı da tartışmalı. Bazıları, çocukların iklim değişikliğini öğrenirken stresli veya endişeli hissedebileceklerini savunuyor. Öte yandan, Bahri ve Lamba (2022), deneyimlerine dayanarak, bu karmaşık konuları oyun yoluyla ve olumlu, çözüm odaklı bir yaklaşım kullanarak öğretmenin, çocukların erken yaşlarda bu konuları endişe yaratmadan öğrenmelerini sağlayabileceğini ifade etmiştir. İklim değişikliğini öğrettiklerinde, en küçük çocukların bile endişe duymadıklarını, bunun yerine gezegeni korumak için Dünya Savaşçıları olarak rolleri hakkında güçlenmiş ve heyecanlı hissettiklerinin altını çizdiler²¹. UNICEF ebeveynlere yönelik raporunda, ebeveynlerin çocukların iklim değişikliği hakkındaki gerçekleri keşfetmelerine, yalnız olmadıklarını bilmelerine ve harekete geçmenin yollarını bulmalarına yardımcı olmalarını tavsiye etmiştir.²² UNESCO (2010), iklim değişikliği farkındalığının ve anlayışının küçük yaşlarda kazanılmasının, davranışları ve tutumları değiştirmenin en iyi yolu olduğunu savunmuştur.²³ Bu nedenlerle, okul öncesi öğretmenleri, iklim değişikliğini okul öncesi çocuklara gerçekçi bir şekilde anlatmalıdır.

▶ ERKEN ÇOCUKLUKTA İKLİM EĞİTİMİ MODELİNİN GELİŞTİRİLMESİ VE ETKİNLİKLERİN HAZIRLANMASI

Erken çocukluk eğitiminde iklim eğitimi nasıl olmalı sorusuna cevap bulabilmek amacıyla yola çıkan bu çalışmada bir eğitim modül sistemi önerilmektedir. Modüllerin geliştirilmesinde, çocukların iklimi deneyimsel öğrenme yoluyla tanımları fikrine odaklanılmıştır. Projenin hedeflenen temel kazanımları şu şekildedir:

1. Çocuklar iklim kavramını tanımlayabilir ya da ifade edebilir.
2. Çocuklar iklimin canlıların yaşamı üzerindeki etkilerini açıklayabilir.
3. Çocuklar insanların iklim üzerine etkilerini açıklayabilir.

Kazanımlar belirlendikten sonra üç farklı modül altında temalar ve kavramlar üzerine çalışılmıştır. Bu çalışma kapsamında ortaya çıkan temalar ve kavramlar Şekil 1’de verilmiştir.

Temaların belirlenmesinden sonra aktif olarak öğretmenlik yapan okul öncesi öğretmenleri ile toplantılar düzenlenerek kavramlar için etkinlik geliştirme çalışmaları yapılmıştır. Kitapçığın bundan sonraki bölümünde geliştirilen etkinlikler verilecektir.

21 - Bahri, S., & Lamba, K. (2022, January). Can you teaching young children about climate change and sustainability actually motivate climate action? The OECD Forum Network. Retrieved from: <https://www.oecd-forum.org/posts/can-teaching-young-children-about-climate-change-and-sustainability-actually-motivate-climate-action-the-importance-of-equipping-younger-generations-with-adequate-climate-education>

22 - <https://www.unicef.org/parenting/talking-your-child-about-climate-change>

23 - UNESCO (2010). Climate change education for sustainable development. Paris: France.

► İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNİN ETKİLERİ

	MODÜLLER	TEMALAR	KAVRAMLAR
Bir Sistem Olarak Dünya	Dünyamız ve İklim	<ul style="list-style-type: none"> ✓ İklim Kavramı ✓ Dünyamız ve Atmosfer ✓ Su Döngüsü ✓ Enerji Kavramı	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Hava Durumu Mevsimler ✓ Gaz Kavramı Gezegen Atmosfer ✓ Buharlaştırma Yoğunlaştırma ✓ Duman Ateş Yakmak
İnsan Doğanın Sahibi Değil, Parçasıdır!	İklim ve Canlılar Arasındaki İlişki	<ul style="list-style-type: none"> ✓ İklim ve İnsanlar Arasındaki İlişki ✓ İklim ve Hayvanlar Arasındaki İlişki ✓ İklim ve Bitkiler Arasındaki İlişki	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Beslenme Barınma ✓ Beslenme Barınma ✓ Beslenme Yaşam Koşulları
Dünya Dostu Tüketim	İnsanların İklim Değişikliğine Etkisi	<ul style="list-style-type: none"> ✓ İklim Değişikliğine İnsanların Etkileri (Ne, Nasıl) ✓ Dünyamızı Koruma Yolları	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Enerji Tüketimi, Su Tüketimi, Kirlilik ✓ Doğal Alanların Korunması, Tasarruf, İhtiyaç - İstek Ayrımı Sürdürülebilir Tüketim

Şekil 1 Erken Çocukluk Dönemi İklim Eğitimi Modeli

MODÜL-1 DÜNYAMIZ VE İKLİM/İKLİM KAVRAMI

► KÜÇÜK METEOROLOGLAR

Etkinlik Teması	Etkinlik Kavramı
Tema 1: İklim Kavramı	Durumu / Mevsimler
Etkinlik Çeşidi	
Türkçe, Okuma Yazmaya Hazırlık, Fen ve Matematik, Drama (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)	
Yaş Grubu	Etkinlik Süresi
4-5 yaş	45 + 45 dk

Öğrenme Süreci	Kazanım ve Göstergeleri
Ön Hazırlık <ul style="list-style-type: none"> Öğretmen öncesinde mevsimlere ait afişler ya da posterler hazırlar. Aynı zamanda oynayacakları oyun için mevsimleri anlatan (yaz, sonbahar, kış, ilkbahar temsili deniz, çiçek, kar, sararmış yapraklar, o mevsime ait meyve sebze olabilir vb.) görseller seçilip önceden resimli kartlar oluşturur ve bir bez torbaya koyar.	Bilişsel Gelişim <p>Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir.(Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır.)</p> <p>Kazanım 2: Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Nesne/durum/olayın ipuçlarını söyler. İpuçlarını birleştirerek tahminini söyler. Gerçek durumu inceler. Tahmini ile gerçek durumu karşılaştırır.)</p> <p>Kazanım 10: Görsel materyalleri okur. (Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)</p> <p>Kazanım 13: Günlük yaşamda kullanılan sembolleri tanıır. (Verilen açıklamaya uygun sembolü gösterir. Gösterilen sembolün anlamını söyler.)</p> <p>Kazanım 18: Zamanla ilgili kavramları açıklar. (Olayları oluş zamanına göre sıralar. Zaman ile ilgili kavramları anlamına uygun şekilde açıklar. Zaman bildiren araçların işlevlerini açıklar.)</p> <p>Kazanım 20: Nesne grafiği hazırlar. (Nesneleri sembollerle göstererek grafik oluşturur. Grafiği oluşturan nesnelere ya da sembolleri sayar. Grafiği inceleyerek sonuçları açıklar.)</p>
Öğrenme Süreci <ul style="list-style-type: none"> Öğretmen etkinliğe başlarken elindeki önceden hazırladığı mevsimlere ait posterleri çocuklara gösterir ve mevsimler hakkında konuşulur.<p>Hangi mevsimdeyiz? En çok sevdiğiniz mevsim hangisi? Neden? İçinde bulunduğumuz mevsimde nasıl giyiniriz? Bu mevsimde hangi meyve sebzeler yetişir? Bu mevsimde hava sıcaklığı nasıl olur? şeklindeki sorularla sohbet devam ettirilir ve posterler sınıfa asılır.</p> Çocuklara buldukları yöreye ait önceden hazırlanan hava durumu kaydı izlettirilir ve aralarda durdurularak spikerin söylediklerine ve sembollere dikkat çekilir. Sıcaklık, derece, mevsim, mevsim normalleri vb. gibi kavramlar tekrar edilir. Çocuklara termometre gösterilir. İncelemelerine fırsat verilir ve ne işe yaradığı hakkında tahminde bulunmaları sağlanır. Termometrenin havanın sıcaklığını ölçmek için kullanıldığı söylenerek sayılara ve derece kavramına dikkat çekilir. <i>Termometre nerelerde kullanılır? Kimler kullanır?</i> şeklinde sorular sorulabilir. Çocuklara <i>Meteorolog kimdir?</i> diye sorulur. (Hava durumu çok önceden tahmin eden bilim insanı olduklarını, havanın sıcaklığını, rüzgarın hızını, yağmurun ne kadar yağdığını ölçmek için aletler kullandıklarını termometrenin de onlardan birisi olduğu ve sıcaklığı ölçtüğü söylenir.) Termometre ve meteorolog tanıtımı yapıldıktan sonra çocuklarla bahçeye çıkılır. Bahçede hava sıcaklığını tenleri ile hissetmeleri, rüzgarı hissetmeleri, güneş varsa ya da hafif yağmurlu ise güneşi, yağmuru hissetmeleri için rehber olunur.	Dil Gelişimi <p>Kazanım 8: Dinledikleri/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Dinledikleri/izlediklerini drama yoluyla sergiler.)</p> <p>Kazanım 12: Yazı farkındalığı gösterir. (Çevresindeki yazıları gösterir.)</p> <p>Sosyal Duygusal Gelişim<p>Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder.(Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder.</p></p>

► KÜÇÜK METEOROLOGLAR

Öğrenme Süreci

- Öğretmen ve çocuklar bahçede duyu çalışması yapıp hangi mevsimde olduklarına dair sohbet ettikten sonra oyuna başlarlar. Öğretmen önceden hazırlamış olduğu mevsimleri temsil eden görsellerden oluşan kartları göstererek çocuklara oyunu anlatır.
- Çocukların içinden bir gönüllüyü davet eder, bir kart seçilir ve hiç ses çıkarmadan karttaki görselin hangi mevsime ait olduğunu anlatacağı söylenir ve destek olunur. Öğretmen çocukların anlaması için ilk kendisi yapar. Diğer çocuklar ise, anlatılmak istenen görselin hangi mevsime ait olduğunu tahmin etmeye çalışırlar. Konuşma olmadan, sadece hareketlerin kullanılacağı çocuklara açıklanır.

Materyaller

O günkü Hava durumu ile ilgili kaydı dinlemek için Pc, hoparlör, termometre, mevsim posterleri, mevsimleri temsilen hazırlanan kartlar

Sözcükler & Kavramlar

Mevsim, meteorolog, derece, sıcaklık hava durumu, dün, bugün, yarın, hafta, ay, yıl, sonbahar, ilkbahar, yaz, kış, yağmurlu, karlı, güneşli vb.

Aile Katılımı

Ailelerden çocukları ile beraber onların odalarına ya da evin bir bölümüne termometre yerleştirmeleri istenebilir. Termometrenin gösterdiği sıcaklık hakkında konuşmaları gerekirse kayıt altına almaları istenir. Hangi mevsimde hava sıcaklığı nasıl olmuş değişimleri uzun süreli incelenebilir.

Değerlendirme

- Termometre ne işe yarar? Kimler kullanır?
- Sıcaklığı ölçmek için başka hangi ölçme araçları olabilir?
- Oyun esnasında mevsimleri tahmin etmek kolay mıydı zor mu? Neden?
- Mevsimler nasıl oluşur?
- Meteorologlar hava durumunu başka nasıl tahmin edebilir?
- Meteorologlar başka hangi araçları kullanabilir?
- Hangi mevsimde hava sıcaklığı daha yüksek olur?

Uyarılama

Sınıfta Dikkat Eksikliği ve Hiperaktivite Bozukluğu (DEHB) olan bir çocuk varsa sohbet esnasında öğretmenin yakınına oturtulabilir ve öğretmene yardımcı olabilir. Oyun esnasında da kart seçirme görevi ona verilebilir.

Öneriler

- Her gün sınıfta bir meteorolog seçilir. Sınıfta önce hava durumu incelenir sıcaklık hakkında tahminde bulunur ardından da termometre ile ölçüm yaparak sonucunu söyler. Tahmini ile karşılaştırmalar yapılabilir.
- Sınıf içerisindeki termometre ile yıl boyu ölçümler yapıp bir çizelgeye yazılarak hangi mevsimde hava sıcaklığı nasıl takibi yapılabilir.
- Hava sıcaklıklarının mevsimlere göre grafiği oluşturulabilir ve mevsim normalleri, mevsim normallerinin üzeri, mevsim normallerinin altı gibi kavramlar konuşulabilir. Bu normal dışı değerlerin nedenleri sorulabilir ve hakkında konuşulabilir.
- Çocuklara meteorolog rolüne girebilmeleri için hava durumu tahmin çizelgesi yapıp takip etmeleri sağlanabilir.

KÜÇÜK METEOROLOGLAR

Örnek Mevsimler posterleri

Küçük Meteorologlar için destekleyici tahmin çizelgesi

BUGÜN HAVA NASIL?

HAVA DURUMU ÇİZELGESİ

	Pazartesi	Salı	Çarşamba	Perşembe	Cuma
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					
7.					

Kaynak: Halenur Kuru Şevik Satürn Sınıfı

DÜNYAMIZI KURTARMAK ELİMİZDE...

SÜRDÜRÜLEBİLİR BİR GELECEK
İÇİN BUGÜNDEN ÇALIŞMALIYIZ

MODÜL-1 DÜNYAMIZ VE İKLİM/DÜNYAMIZ VE ATMOSFER

► PENGUEN DÜNYAMIZI ARAŞTIRIYOR

Etkinlik Teması	Etkinlik Çeşidi
Tema 2: Dünyamız ve Atmosferi	Türkçe, Fen Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği
Yaş Grubu	Etkinlik Süresi
4-5 yaş	45 dk

Öğrenme Süreci	Kazanım ve Göstergeleri
<p>Önceden öğretmenin hazırlamış olduğu gök cisimleri bulunan (güneş, dünya, uzay mekiği, gezegenler, ay ve yıldızlar, astronot vs.) torba ve elindeki penguin el kuklası çember saatinde ortaya getirilir ve öğretmenin yönergesiyle çocuklarla dünyamız ve gökyüzü hakkında sohbet başlatılır. Öğretmenin elinde uzayı merak eden penguin kuklası vardır.</p> <p>Öğretmen çemberin ortasına büyük bir Kraft kağıdı yerleştirir. Elindeki torbadan çıkan cisimlerle ilgili penguinin merak ettiği soruları soracağını ve cevaplandığı zaman kağıdın üzerine yerleştirileceğini söyler.</p> <p>Biz hangi gezegende yaşıyoruz? (Dünya)</p> <p>Dünyamızı gündüzleri ne ısıtır ve aydınlatır? (Güneş) Geceleri ne aydınlatır? (Ay ve yıldızlar)</p> <p>Uzayda seyahat etmek istersek ne kullanmalıyız? (Uzay mekiği)</p> <p>Uzayda özel kıyafetler ile dolaşan kişilere ne denir? (Astronot) cevapları alındıktan sonra öğretmen penguinin dünyamız ile ilgili bir şarkı keşfettiğini ve bizimle paylaşmak istediğini söyleyerek https://www.youtube.com/watch?v=JLFyaVd8TO0 şarkısını çocuklara açar. Çocukların ilgisine ve isteğine de bağlı olarak şarkı tekrarlanabilir. Şarkı bitiminde penguin kuklası yardımıyla öğretmen dünyamız ve atmosferi üzerine sohbet eder. “Gökyüzü ne kadar yüksek?” Kitabını penguinin sınıfımıza hediye ettiğini söyleyerek kitaba merak uyandırılır. Gökyüzünün yüksekliğini merak eden penguinin sorusuna çocuklardan gelen cevaplar dinlenir, onların böyle merak ettiği neler olduğu üzerine konuşulur ve kitap okunmaya başlanır. Okuma sırasında atmosferin bittiği noktaya dikkat çekmek için Pipkinin giydiği kıyafet ve neden giydiği üzerinde durulur. Gökyüzünün sınırsız, atmosferin sınırlı olduğu belirtilir. Pipkinin gökyüzündeki seyahati boyunca karşılaştığı hayvanlar ve araçlar daha sonra incelenir. Kitabın içerisinden çıkan poster çocuklarla birlikte incelenir ve çocukların istediği zaman incelemesi için sınıfta sergilenir.</p> <p>Çocuklara dünyanın etrafında atmosferinin olduğu, atmosferin gazlardan oluştuğu anlatılır. (Gaz kavramını hissedebilmeleri için derin nefes alıp verme, balon şişirme, cama nefes verip buğu oluşturma gibi basit nefes egzersizleri yapılabilir.)</p> <p>Bu gazların bir kısmının fazla olması halinde dünyamıza zarar vereceği üzerine konuşulur. Çocuklarla birlikte bu gazların artmaması için sınıfımızda dikkat etmemiz gerekenler üzerine pano oluşturulabilir.</p>	<p>Bilişsel gelişim</p> <p>Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)</p> <p>Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)</p> <p>Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir. (Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir. Çözüm yollarından birini seçer. Seçtiği çözüm yolunun gerekçesini söyler. Seçtiği çözüm yolunu dener. Çözüme ulaşamadığı zaman yeni bir çözüm yolu seçer. Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir.)</p> <p>Dil gelişimi</p> <p>Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler. Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler.)</p> <p>Sosyal duygusal gelişim</p> <p>Kazanım 3. Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmışın dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)</p>

► PENGUEN DÜNYAMIZI ARAŞTIRIYOR

Materyaller

Gökyüzü ne kadar derin? kitabı, penguen kuklası, güneş, dünya, astronot, uzay mekiği, ay yıldızlar, gezegenler resimleri, Kraft kağıdı, bilgisayar ve hoparlör, resim kağıdı ve boyalar, kutu veya sepet

Sözcükler & Kavramlar

Atmosfer, gaz, dünya, gökyüzü, uzay

Aile Katılımı

Ailelerden çocukları ile gündüz ve gece gökyüzünü izlemeleri ve aynı- farklı olan özellikleri üzerine konuşmaları istenebilir.

Dünyamıza daha az zarar vermek için evde aldıkları doğa dostu önlemleri gösteren bir fotoğraf panosu hazırlanabilir.

Değerlendirme

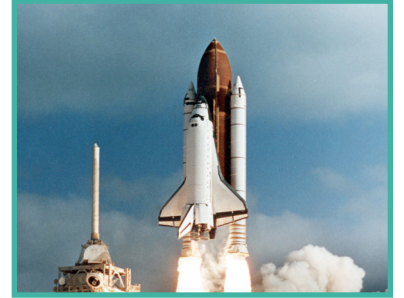
- Dünyamız ile ilgili başka neleri merak ettiniz?
- Dünyamızda atmosfer olmasaydı nasıl olurdu?
- Dünyamıza neler zarar verir? Bu zararı azaltmak için ne yapabiliriz? Penguenler buzullarda nasıl üşümeden durabiliyor?

Uyarılama

Sınıfta dikkat eksikliği bulunan öğrenci etkinlik sürecinde öğretmene yakın alanda konumlanabilir.

ÖNERİLER

- Penguenin yaşam alanı olan buzullar üzerine yeni bir etkinlik planlanabilir.
- Ailelerin evde aldığı önlemlerden oluşan pano sınıfta bir süre sergilenerek farklı tedbirleri görmeleri sağlanabilir.

MODÜL-1 DÜNYAMIZ VE İKLİM/SU DÖNGÜSÜ

► DÖNÜŞEN SU

Etkinlik Teması	Etkinlik Çeşidi
Tema 3 Su Döngüsü	Fen, Sanat ve Drama Etkinliği Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği
Yaş Grubu	Etkinlik Süresi
4-5 yaş	45 + 45 + 45 dk

Öğrenme Süreci	Kazanım ve Göstergeleri
Ön Hazırlık <ul style="list-style-type: none"> Yağmurun oluşumu ile ilgili olarak Küçük Yağmur Damlası (İş Bankası Yayınları) adlı kitap okunur.	Bilişsel gelişim
Öğrenme Süreci <ul style="list-style-type: none"> Çocuklara bir su damlası oldukları hayal etmeleri ve müziğin ritmine göre hareket etmeleri söylenir. Hızlı- yavaş orff müziği açılır. https://youtu.be/k-3uZ1G3dak “Bulutlar bir araya geldi şimşekler çaktı ve yavaş yavaş yağmur damlaları yeryüzüne düşmeye başladı şimdi giderek hızlanıyor” diyerek müziğin ritmine göre yönerge devam eder. Müzik bittikten sonra çocuklar yere yatar ve birer su damlası olarak nereye gitmek istedikleri sorularak müzikli drama etkinliği tamamlanır. Ardından aynı müzik eşliğinde çocuklar masaya alınır. Yeryüzündeki suların görselleri incelenir. Göller, akarsular, ırmaklar vb. Su döngüsündeki etken olan durumlar üzerinde konuşulur. Güneş, suyun buharlaşması, bulutlar, yağmur hakkında sohbet edilir. Çocuklara kilitli buzdolabı poşeti verilerek asetat kalem ile üzerine güneş, bulut ve deniz çizmelerini istenir. Poşetin içine bir miktar mavi ile renklendirilmiş su ilave edilir. Ağzını sıkıca kapattıktan sonra güneş gören bir cama bant yardımıyla sabitlenir. Bir süre sonra güneş ısı ile buharlaşan su damlacıkları yükselip geri düşmesi yağmur olayını aynı zamanda su döngüsünü de gözleme fırsatı verir. Çocuklardan deney ile ilgili gözlemlerini paylaşmaları istenir.	Kazanım 2: Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Gerçek durumu inceler. Tahmini ile gerçek durumu karşılaştırır.) Kazanım 5: Nesne ya da varlığı gözlemler.(nesne ya da varlığın adını söyler. Nesne ya da varlığın rengini, şeklini söyler) Kazanım 17: Neden--sonuç ilişkisi kurar.(Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.) Kazanım 18: Zamanla ilgili kavramları açıklar.(Olayları oluş zamanına göre sıralar Zaman ile ilgili kavramları anlamına uygun şekilde açıklar) Dil Gelişimi Kazanım 2: Konuşurken sesini düzgün kullanır.(Konuşurken/şarkı söylerken nefesini doğru kullanır. Konuşurken/şarkı söylerken sesinin tonunu ayarlar.) Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.(Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür.) Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir.(Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar. Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler. Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.

► DÖNÜŞEN SU

Materyaller

Kilitli buzdolabı poşeti, renkli asetat kalemleri bant, mavi gıda boyası ya da sulu boya

Su görselleri

Buharlaştırma, su döngüsü, ısı

Aile Katılımı

Evde çocuklara birlikte bir çaydanlık veya tencere içinde su kaynatılıp kaynayan suyun hareketleri, kapak üzerinde oluşan su damlaları ve çıkan buhar gözlemlenir

Değerlendirme

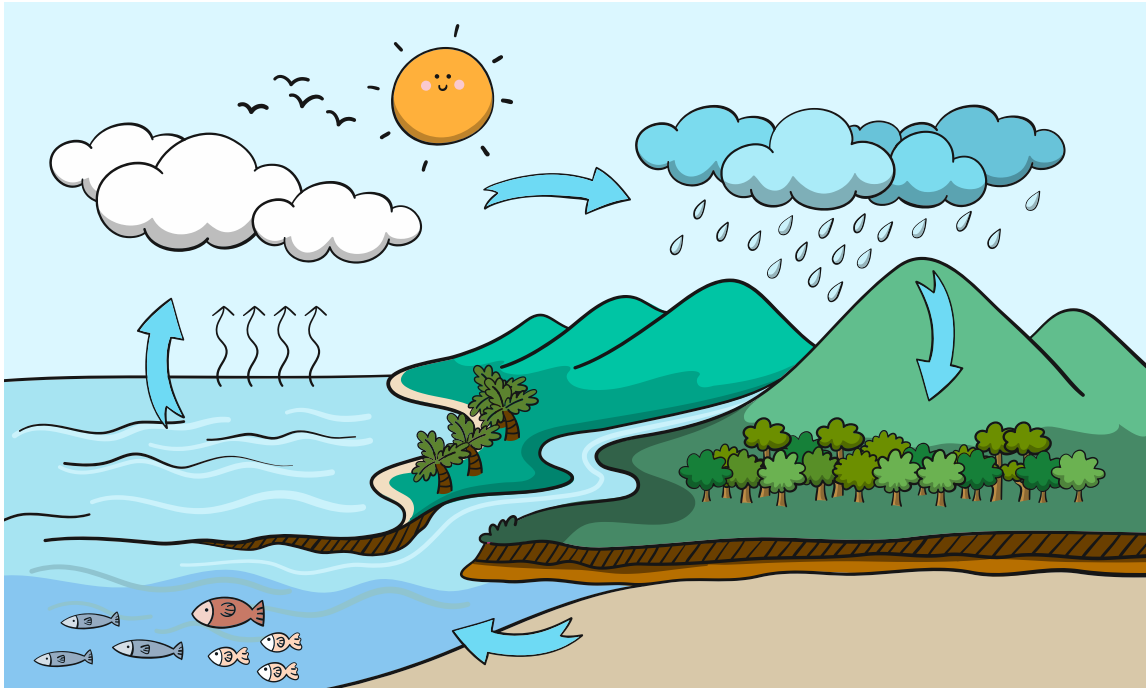
- Su damlası olduğunda ne hissettin?
- Yağmur yağması hangi olayların gerçekleşmesi gerekiyor?
- Bir mevsim olsaydın hangisi olmak isterdin? Neden?
- Yağmur yağdığında nasıl hissedersin?
- Küçük bir su damlası olsaydın nereye düşmek isterdin?

Uyarılama

Sınıfta üstün yetenekli bir çocuk varsa mercek, büyüteç, mikroskop gibi araç ve gereçlerle öğrenme ortamı zenginleştirilerek gözlem yapma istekleri desteklenmelidir.

ÖNERİLER

- Deneyin daha iyi gözlemlenebilmesi için güneşli bir günde yapılması önerilmektedir.
- Kilitli poşet yerine normal şeffaf poşet ağzı bantlanarak kullanılabilir.

MODÜL-1 DÜNYAMIZ VE İKLİM/ENERJİ KAVRAMI

▶ ATEŞ Mİ? GÜNEŞ Mİ?

Etkinlik Teması	Etkinlik Çeşidi
Tema 4: Enerji kavramı	Fen ve doğa etkinliği(Büyük grup)
Yaş Grubu	Etkinlik Süresi
4-5 yaş	60 dk

Öğrenme Süreci	Kazanım ve Göstergeleri
<p>Çocuklarla birlikte güneşli bir günde açık bir alana çıkılır. (Okul bahçesi ya da toprak zeminli bir oyun alanı olabilir.) Çocuklardan geniş bir çember olmaları istenir. Oluşturulan çemberin ortasına öğretmenin önceden hazırladığı aynı litre kapasiteli biri cam diğeri çelik 2 su kabı konulur. Çocuklara su ısıtmak istediğimiz söylenir ve nasıl ısıtabileceğimize dair fikirleri alındıktan sonra su kapları su ile doldurulur. Doldurulan suyun sıcaklığı termometre yardımıyla ölçülür ve ikisinin de aynı olduğu çocuklara gösterilir.</p> <p>Öğretmen suyu ısıtmak için ateş yakabileceğinden bahseder ve elindeki odunlarla ateşi yakar. Çelik olan su kabını ateşin üzerine koyar ve cam olan su kabını da güneşli bir alana bırakır.</p> <p>Öğretmen ateşi yaktıktan sonra çıkan duman, kötü koku ve siyah duman lekesi üzerine sohbet başlatır. Çocuklara çıkan dumandan nasıl etkilendikleri ile ilgili sorular sorulur:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Duman kokusu sizi rahatsız etti mi?</i> • <i>Çevrenizde başka nerelerde duman görebiliyoruz?</i> • <i>Gördüğümüz bu dumanlar doğamızı nasıl etkiliyor olabilir?</i> • <i>Dumanın su kabımızda oluşturduğu lekenin sebebi ne olabilir ve sizce bunu nasıl temizlemeliyiz?</i> • <i>Çıkan duman nereye gider sizce, kaybolur mu?</i> <p>Gibi sorular sorarak çocukların ilgisini yanan ateşe ve dumana çeker. Çocuklardan gelen cevaplar dinlendikten sonra öğretmen ateşteki ısı enerjisinin suyu ısıttığından bahseder ve aynı enerjinin güneşte de var olduğuna değinir. Ateş belirli bir süre yandıktan sonra su kabı ateşten alınır ve ateş su yardımıyla söndürülür. Çıkan duman gözlemlenir. Çocukların görebileceği şekilde termometre ile tekrar ölçüm yapılır. Suyun sıcaklık farkının ne kadar olduğu gözlemlenir.</p> <p>Güneşin altına cam kap içerisinde bırakılan suyun sıcaklığı da tekrar ölçülebilir. Her iki suyun da sıcaklığının arttığı gözlemlendikten sonra, dumanın bize zarar verdiği, doğamızı, nefesimizi, çevremizi kirlettiği üzerine konuşulur ve enerji ihtiyacımız için çevremize zarar vermeyen kaynakları öncelikli kullanmamız konusunda çocuklarla konuşulur. Çocuklar sınıfa davet edildikten sonra güneş gibi çevremize zarar vermeden enerji üreten başka kaynaklara örnekler konuşularak etkinlik sonlandırılır.</p>	<p>Bilişsel gelişim</p> <p>Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)</p> <p>Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler. Tahmini ile ilgili ipuçlarını açıklar. Gerçek durumu inceler. Tahmini ile gerçek durumu karşılaştırır.)</p> <p>Kazanım 3. Algıladıklarını hatırlar. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayı bir süre sonra yeniden söyler. Eksilen veya eklenen nesneyi söyler. Hatırladıklarını yeni durumlarda kullanır.)</p> <p>Kazanım 5. Nesne veya varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, sesini, kokusunu, yapıldığı malzemeyi, miktarını ve kullanım amaçlarını söyler.)</p> <p>Kazanım 8. Nesne veya varlıkların özelliklerini karşılaştırır. (Göstergeleri: Nesne/varlıkların rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, sesini, kokusunu, yapıldığı malzemeyi, tadını, miktarını ve kullanım amaçlarını ayırt eder, karşılaştırır.)</p> <p>Kazanım 11. Nesnelere ölçer. (Göstergeleri: Ölçme sonucunu tahmin eder. Standart olmayan birimlerle ölçer. Ölçme sonucunu söyler. Ölçme sonuçlarını tahmin ettiği sonuçlarla karşılaştırır.)</p> <p>Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)</p> <p>Kazanım 19. Problem durumlarına çözüm üretir. (Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir. Çözüm yollarından birini seçer. Seçtiği çözüm yolunun gerekçesini söyler. Seçtiği çözüm yolunu dener. Çözüme ulaşamadığı zaman yeni bir çözüm yolu seçer. Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir.)</p> <p>Dil gelişimi</p> <p>Kazanım 5. Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Jest ve mimikleri anlar. Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Konuşmalarında nezaket sözcükleri kullanır. Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler. Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler.)</p> <p>Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır.)</p>

▶ ATEŞ Mİ? GÜNEŞ Mİ?

Materyaller

Çelik ve cam 2 adet su kabı, ateş yakmak için gerekli malzemeler (odun, ocak ve çakmak), termometre

Su görselleri

Ateş, duman, enerji, ısı

Aile Katılımı

Ailelerden çocukları ile okuldan eve giderken çocukların gözlemlediği duman çıkaran nesnelerin fotoğraflarının çekilmesinde çocuklara yardımcı olmaları istenir. Çocuklar çektikleri fotoğrafları okul panosunda sergileyip bu nesnelerin doğa dostu alternatifleri üzerine konuşabilirler.

Değerlendirme

- Ateş ve duman olmadan nasıl enerji üretebiliriz?
- Evimizde kullandığımız enerji kaynaklarımız neler?
- Çevreye zarar vermemeleri için nelere dikkat etmemiz gerekir?

Uyarılama

Ateş yandığı süre boyunca sınıfta DEHB olan öğrenci varsa ateşten korunması için gerekli önlemler alınabilir.

ÖNERİLER

- Çocuklarla yenilenebilir enerji üzerine yeni bir etkinlik planlanıp rüzgar gülü yapılabilir.
- Rüzgar ve güneş enerjisinin kullanım alanları(güneş panelleri, rüzgar gülleri vs.) üzerine görseller hazırlanıp sınıfta bir süre sergilenabilir.

MODÜL-2 İKLİM VE CANLILAR ARASINDAKİ İLİŞKİ

İKLİM VE İNSAN

▶ EVLER VE MEYVELER

Etkinlik Teması	Etkinlik Çeşidi
Tema 5: İklim ve insanlar arasındaki ilişki	Oyun, Türkçe, Fen (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)
Yaş Grubu	Etkinlik Süresi
4-5 yaş	45 dk

Öğrenme Süreci

- Öğretmen çocuklarla çemberde toplanır ve yavaş bir müzik açar. Çocuklara şimdi bir ormanda seyahate çıktık ve yavaş yavaş yürüyoruz, karşımıza bir dere çıktı dereyi zıplayarak karşıya geçebiliriz (Tüm çocuklar tek tek karşıya geçer). Yolumuza devam ederken yerlerin çamur olduğunu fark ettik ayaklarımızı çamur oldu ve yürümekte zorlanıyoruz. Yerler neden çamur olmuş olabilir? diye sorulduktan sonra çocukların cevapları dinlenir ve yola devam edilir. Biraz ilerledikten sonra rüzgar başlar ve öğretmen rüzgardan korunmak için neler yapabiliriz sorusunu yöneltip cevapları dinler.
- Rüzgarlı alanı geçtikten sonra hava güneşlidir ve güneşte yürümeye devam edilir. Güneşten terlemiş olabiliriz deyip çocukları çemberde oturmaya davet eder. Çembere oturan çocuklara ileride beyaz örtü ile görünen dağa bakalım, neden beyaz görünüyor sizce? Diye sorulduktan sonra çocuklardan kar yağdığı için cevabı gelir. Farklı cevaplar da dinlenir.
- Bizim yaşadığımız ile kışın kar yağıyor mu? Sizce ülkemizin her yerine kışın kar yağıyor mu? Sizin en sevdiğiniz hava durumu hangisi ve neden? diye çocuklara sorularak cevaplar dinlenir.
- Türkiye iklim haritası duvara asılır (Ek.2) ve çocuklarla birlikte incelenir. Yaşadığımız şehir haritada gösterilerek hangi iklimde olduğu üzerine konuşulur ve kendi ilimizde en çok hangi hava durumunu gördüğümüz çocuklara sorulur. Cevaplar dinlendikten sonra iklimin bizim bulunduğumuz yerdeki hava durumunu belirlemede etkili olduğu anlatılır. Hava durumunun giydiğimiz kıyafetlere etkisinden bahsedilerek; iklimin de yaşantımız üzerinde etkileri olduğu anlatılır.
- Ülkemizdeki farklı evlerin görselleri (Ek.1) kullanılarak (Şanlıurfa-Harran evleri ve Karadeniz-ağaç evler) iklimin etkileri üzerine konuşulur (Şanlıurfa'da hava çok sıcak olduğundan daha serin tutan evler tercih edilirken Karadeniz'de yağmurun fazla olması nedeniyle fazla olan ağaçlardan yararlanılarak ahşap evler tercih edilmektedir. Bulduğumuz ilin özelliklerinden de bahsederek evlerimizin niteliklerine değinilir.).
- İklimin yediğimiz yiyecekleri de etkilediği söylenerek öğretmenin önceden sınıfın belirli yerlerine sakladığı meyve görselleri (Ek.3) çocuklar tarafından bulunup çembere getirilir. Bu meyvelerden ismini bildiklerimiz ya da daha önce görüp tattığımız meyveler bir sepete atılır. Daha önce görmediğimiz ismini bilmediğimiz meyveler üzerine konuşulur. Bu meyveler nerede üretiliyor olabilir? Neden daha önce görmedik/yemedik? Tadı nasıl olabilir sizce? gibi sorular çocuklara sorularak ilgileri çekilir. Öğretmen meyvelerin resimlerini dünya haritası üzerinde yetiştikleri ülkelerin üzerine yapııştırarak ülkemize olan uzaklığına dikkat çeker. Bu meyvelerin farklı iklimlerde yetiştirilmesi ve ülkemizde yetiştirilmeye uygun olmaması nedeniyle bizlerin tadını bilmediği sonucuna varılır.
- Çocuklara ülkemizde yetiştirilen farklı meyvelerden oluşan yaka kartları asılır ve çembere davet edilir. Meyve sepeti oyunu oynanır.

Kazanım ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1. Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 2. Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler. Tahmini ile ilgili ipuçlarını açıklar. Gerçek durumu inceler. Tahmini ile gerçek durumu karşılaştırır.)

Kazanım 5. Nesne veya varlıkları gözlemler. (Göstergeleri: Nesne/varlığın adını, rengini, şeklini, büyüklüğünü, uzunluğunu, dokusunu, sesini, kokusunu, yapıldığı malzemeyi, tadını, miktarını ve kullanım amaçlarını söyler.)

Kazanım 17. Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

Dil Gelişimi

Kazanım 7. Dinlediklerinin/izlediklerinin anlamını kavrar. (Göstergeleri: Sözel yönergeleri yerine getirir. Dinlediklerini/izlediklerini açıklar. Dinledikleri/izledikleri hakkında yorum yapar.)

Kazanım 8. Dinlediklerini/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorular sorar. Dinledikleri/izledikleri ile ilgili sorulara cevap verir. Dinlediklerini/izlediklerini başkalarına anlatır.)

Kazanım 10. Görsel materyalleri okur. (Göstergeleri: Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorular sorar.)

Kazanım 9. Farklı kültürel özellikleri açıklar. (Göstergeleri: Kendi ülkesinin kültürüne ait özellikleri söyler. Kendi ülkesinin kültürü ile diğer kültürlerin benzer ve farklı özelliklerini söyler.)

Materyaller

Türkiye iklim haritası, dünya haritası, meyve görsellerinden yaka kartları, müzik için bilgisayar ve hoparlör

Su görselleri

İklim, beslenme, barınma, hava durumu

Aile Katılımı

Ailelerden çocukları ile birlikte ülkemizdeki farklı iklimlerde yetişen iki meyveyi araştırması ve bu meyvelerin yetiştirme ve büyüme süreci, yetiştirilirken nelere dikkat edildiği, hasat zamanının ne zaman olduğu gibi detayları da anlatan bir slayt gösterisi hazırlamaları istenebilir.

Değerlendirme

- En çok merak ettiğiniz meyve hangisiydi? Neden?
- İklim yaşamımızda başka neleri etkiliyor olabilir sizce?
- Ülkemizdeki iklim özelliklerinden hangisini sevdiniz?
- Başka bir bölgede yaşamak isteseydiniz burası neresi olurdu? Neden?

Uyarılama

Sınıfta görme engelli bir çocuk varsa meyvelerin anlaşılması için öğretmene yakın oturabilir, akran desteği alabilir.

▶ EVLER VE MEYVELER

ÖNERİLER

- Ülkemizdeki farklı evlerin görsellerinden oluşan sunum çocuklarla paylaşılabilir.
- İlimizde yetişen meyvelerin bahçeleri ziyaret edilip inceleme yapılabilir.
- Farklı ev tasarımları çocuklar ile oluşturulabilir. Örneğin, ahşap çubuklar verilip ev tasarlaması istenebilir ya da çamur kil vb ile ev tasarlayabilirler.

Ek1: Ülkemizden farklı ev görselleri

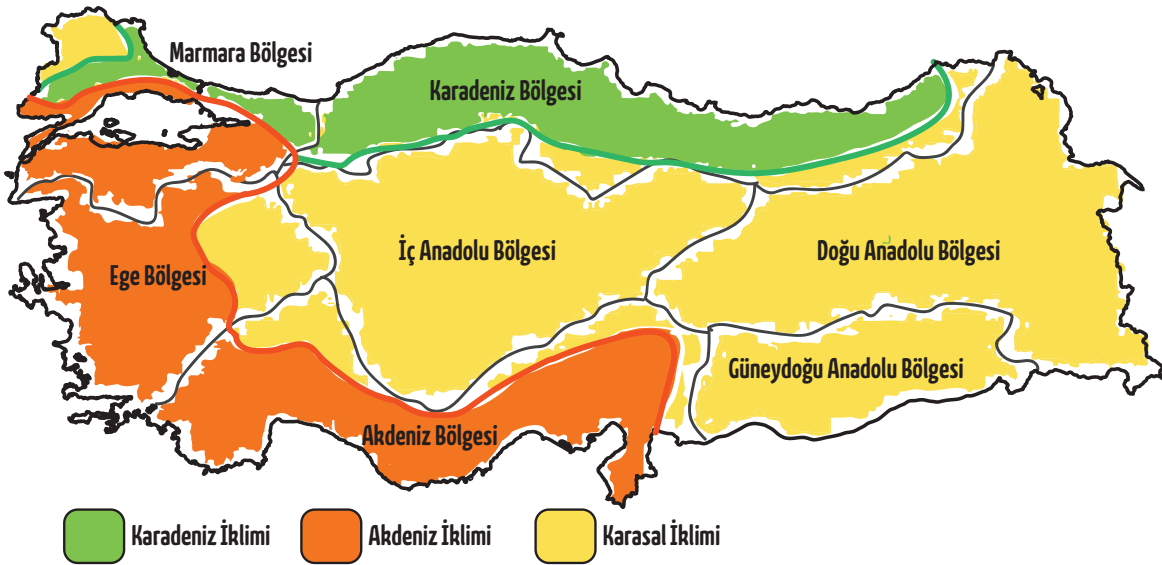
Kaynak: kulturportali.gov.tr

Kaynak: kulturportali.gov.tr

Ek2

TÜRKİYE İKLİM HARİTASI

▶ EVLER VE MEYVELER

Ek3

Papaya (Güney Meksika)

Karambola (Güneydoğu Asya)

Guava (Orta Amerika)

Durian (Malezya-Tayland)

Jackfruit (Hindistan)

Çerimoya (Güney Amerika)

Mangostan (Endonezya)

Marula (Afrika)

Elma

Armut

Portakal

Muz

Kayısı

Şeftali

Erik

MODÜL-2 İKLİM VE CANLILAR ARASINDAKİ İLİŞKİ

İKLİM VE HAYVAN

► İKLİM VE HAYVANLAR?

Etkinlik Teması	Etkinlik Çeşidi
Tema 6 İklim ve Hayvanlar Arasındaki İlişki	Fen ve Sanat Etkinliği Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği
Yaş Grubu	Etkinlik Süresi
4-5 yaş	120 dk

Öğrenme Süreci	Kazanım ve Göstergeleri
<ul style="list-style-type: none"> Öğretme sınıfın bir köşesine Dünya ve Türkiye üzerindeki hayvanların bulunduğu harita ve hayvan figürleri olan bir öğrenme merkezi hazırlar. Öğretmen çocuklara “Siz bugün birer doğa gözlemcisisiniz bahçemizde yaşayan canlıları, böcekleri, hayvanları birlikte gözlemleyelim istiyorum” diyerek çocukları bahçeye çıkarır. Çocuklara büyüteç verilir. Büyüteci incelemeleri istenir. Büyüteç ile ne yapabilecekleri, hangi amaçla kullanılabileceği sorulur. Gelen cevaplar değerlendirilir, büyüteç çocuklara tanıtılır. Bahçede gözlemedikleri canlıların resimleri çizmeleri istenir. Örn: kuş, böcek, solucan, kedi vb. Sınıfa döndüklerinde hangi canlıları gözlemedikleri sorularak çizdikleri resimleri anlatmaları istenir. Ardından yaşadığımız çevrede hangi hayvanlar var?<ul style="list-style-type: none"> Yaşadığımız ülkede hangi hayvanlar var? Yaşadığımız dünyada hangi hayvanlar var? sorusu sorularak cevaplar alınır. Cevaplar üzerine konuşulur. Dünya haritasına dikkat çekilerek bazı hayvanların soğuk bazı hayvanların ise sıcak iklimde yaşadığına ve buna uygun besinler tükettiğine dikkat çekilir. Ardından Türkiye haritasına dikkat çekilerek ülkemizde yaşayan hayvanların bazı bölgelerde yoğun olarak yaşadığına dikkat çekilir. Buna yönelik sizce bu hayvanlar neden bu bölgede yaşıyor olabilir?	<p>Bilişsel gelişim</p> <p>Kazanım 2: Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Gerçek durumu inceler. Tahmini ile gerçek durumu karşılaştırır.)</p> <p>Kazanım5: Nesne ya da varlığı gözlemler.(nesne ya da varlığın adını söyler. Nesne ya da varlığın rengini, şeklini söyler)</p> <p>Dil Gelişimi</p> <p>Kazanım 2: Konuşurken sesini düzgün kullanır.(Konuşurken/şarkı söylerken nefesini doğru kullanır. Konuşurken/şarkı söylerken sesinin tonunu ayarlar.)</p> <p>Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır.(Konuşurken jest ve mimiklerini kullanır. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür.)</p> <p>Kazanım 6: Sözcük dağarcığını geliştirir.(Dinlediklerinde yeni olan sözcükleri fark eder ve sözcüklerin anlamlarını sorar. Sözcükleri hatırlar ve sözcüklerin anlamını söyler. Yeni öğrendiği sözcükleri anlamlarına uygun olarak kullanır.</p> <p>Kazanım 10: Görsel materyalleri okur.(Görsel materyalleri inceler. Görsel materyaller ile ilgili soru sorar)</p>

ÖĞRENME SÜRECİ

- Örn: Arılar neden bu bölgelerde yaşıyor olabilir? Arılar ne ile beslenir? Arıların beslenecekleri alanlar azalırsa arılar ne yapar? Biz arılar için ne yapabiliriz? Seklinde sorular sorarak beslenme ve yaşam koşullarının canlılar üzerindeki etkisi üzerine durulur.
- Çocuklara hiç leylek gördünüz mü? diye sorulur. Leylekler nasıl bir yaşam sürer? Hangi iklimi severler? Sürekli aynı bölgede yaşarlar mı yoksa ilkime göre başka ülkelere giderler mi? Şeklinde sorularla iklimin leyleklerin yaşamı üzerinde durulur.
- Türkiye harita üzerindeki hayvanlar üzerinden sorular yöneltilerek iklimin, beslenme ve yaşam koşullarının canlılar üzerindeki etkisi gösterilir.

► İKLİM VE HAYVANLAR?

Materyaller

Resim kağıdı, boya kalemleri, dünya haritası

Su görselleri

İklim, buzullar, soğuk-sıcak

Değerlendirme

- Bir hayvan olsaydın nerede yaşamak isterdin?
- Okulun bahçesinde hangi hayvanları gözlemledin?
- Bugün tanıdığımız hayvanlar nerede yaşıyordu?
- Sıcak iklimde yaşayan hayvanları soğuk iklime götürsek orada yaşayabilirler mi?
- İnsanlar mevsime uyum sağlamak için neler yapıyor?

Aile Katılımı

- Aileler evde çocukları ile birlikte hayvanların nerede yaşadıkları ve nasıl beslendikleri konulu bir belgesel izleyebilirler

Uyarılama

- Sınıfta üstün yetenekli bir çocuk varsa mercekle, büyüteç, mikroskop gibi araç ve gereçlerle öğrenme ortamı zenginleştirilerek gözlem yapma istekleri desteklenmelidir.

ÖNERİLER

- Harita yoksa akıllı tahta veya projeksiyon cihazı ile yansıtma yapılabilir

MODÜL-2 İKLİM VE CANLILAR ARASINDAKİ İLİŞKİ

İKLİM VE BİTKİ

► HAYALİMDEKİ MEYVE AĞACI

Etkinlik Teması	Etkinlik Kavramı
Tema 7 İklim ve Bitkiler Arasındaki İlişki	Yaşam Koşulları
Etkinlik Çeşidi	
Sanat ve Türkçe Dil (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)	
Yaş Grubu	Etkinlik Süresi
4-6 yaş	60 dk

Öğrenme Süreci	Kazanım ve Göstergeleri
Ön Hazırlık <ul style="list-style-type: none"> Öğretmen, çocuklarla birlikte sınıfta kullanılmayan bir kavanozdan tohum kavanozu yaparlar. Bir hafta boyunca mevsimine göre sınıfta yedikleri meyvelerin çekirdeklerini inceleyerek bu kavanozda biriktirirler. Meyve ağacı-çekirdek görsellerini içeren bir sunu hazırlanır.	Bilişsel gelişim <p>Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır.)</p> <p>Kazanım 3: Algıladıklarını hatırlar.(Nesne/durum/olayı bir süre sonra yeniden söyler. Hatırladıklarını yeni durumlarda kullanır.)</p> <p>Kazanım 5: Nesne veya varlıkları gözlemler(Nesne veya varlığın dokusunu, büyüklüğünü, şeklini söyler)</p> <p>Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Bir olayın olası nedenlerini söyler.)</p>
Öğrenme Süreci <ul style="list-style-type: none"> Öğretmen “Eric Carle Minik Tohum” adlı kitap okunur. Soru cevap yapılarak minik tohumun yolculuğu hakkında sohbet edilir. Sınıfta hazırladıkları tohum kavanozuna dikkat çekerek sınıfımızda bir tohum kavanozumuz var. Buradaki tohumları da ayrı yolculuğa çıkarmaya ne dersiniz? diyerek çocukların dikkati çekilir. Kraft kağıtları dağıtılır ve tohum kavanozundan birer tane tohum seçmeleri istenir. Seçtikleri tohumlar kağıtlara yapıştırılır. Çocuklara siz bu kağıttaki tohumunuz nasıl bir meyve olmak istersiniz? Hayalinizdeki meyveyi çizmenizi istiyorum diyerek boyaları çocuklara verilerek bir tohum üzerinden yola çıkarak meyve ağacı çizmeleri beklenir. Çocuklar çizdikleri meyvelerin isimlerini, hangi mevsim meyvesi olduklarını, meyveler olgunlaşırken hangi besinlere ihtiyaç duyduklarını söyleyerek resimlerini anlatırlar (Kitapta bu kavramlara değiniliyor).	Dil Gelişimi <p>Kazanım 7: Dinledikleri/izlediklerinin anlamını kavrar. (Dinledikleri/izlediklerini açıklar.)</p> <p>Sosyal – Duygusal Gelişim<p>Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (2uygu ve düşüncelerini özgün yollarla ifade eder.</p><p>Kazanım 10: Sorumluluklarını yerine getirir. (Üstlendiği sorumluluğu yerine getirir.)</p><p>Kazanım 13: Estetik değerleri korur. (Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler.)</p></p>

► HAYALİMDEKİ MEYVE AĞACI

ÖĞRENME SÜRECİ

- Çocuklar anlatım yaptıktan sonra öğretmen meyve ağacı-tohum sunusunu açarak tohumun aslında hangi meyvenin tohumu olduğunu gösterir. Etkinlik üzerinden konuşulduktan sonra tohum kavanozu ile birlikte bahçeye çıkılır. Her çocuktan kavanozdan bir tohum seçmesi istenir. Seçilen bu tohumlar bahçenin uygun yerlerine küçük çukurlar açılarak ekilir. Dönem boyunca ekilen tohumların büyümesi gözlemlenir.

Materyaller

Kavanoz, meyve çekirdekleri, Kraft kağıdı, renkli kalemler, yapıştırıcı

Su görselleri

Tohum, sabır, yaşam döngüsü, yaşam koşulları

Aile Katılımı

- Evde çocukları ile birlikte tohum kavanozu hazırlayıp meyve çekirdeklerini çöpe atmayıp bu kavanozda biriktirip doğaya, ormana ya da varsa bahçelerine ekmeleri istenir.

Değerlendirme

- En sevdiğin meyve hangisi?
- Bu tohumları biriktirmeyip çöpe atsaydık ne olurdu?
- Hayalindeki meyve ağacı ile gerçek meyve ağacı birbirinden farklı mıydı?
- Tohumları toprağa ekerken neler hissettin?
- Bitkilerin ve ağaçların büyümesi için nelere ihtiyacı var?

Uyarlama

- Sınıfta görme yetersizliği olan bir çocuk varsa tohumların dokusunu hissederek seçim yapması istenir. Meyve çekirdeğinin hangi meyveye ait olabileceği hakkında sorular sorulur.

ÖNERİLER

- Okulda meyve saati yapılmıyorsa tohumlar evden istenebilir.
- Kavanoz yerine artık kumaşlardan tohum kesesi dikilebilir tohumlar bu kesenin içinde biriktirebilir.

MODÜL-3 İNSANLARIN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE ETKİSİ NE – NASIL?

▶ 7. KITA'YI KEŞFEDİYORUZ

Etkinlik Teması	Etkinlik Kavramı
Tema 8: İklim Değişikliğine İnsanların Etkileri (Ne? Nasıl)	Kirlilik (Su kirliliği)
Etkinlik Çeşidi	
Drama, Sanat, Fen (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)	
Yaş Grubu	Etkinlik Süresi
4-6 yaş	45 + 45 dk

Öğrenme Süreci	Kazanım ve Göstergeleri
Ön Hazırlık <ul style="list-style-type: none"> Etkinlik öncesi öğretmen sınıfın bir köşesini ya da sınıf dışında bir yeri “Deniz Temalı Bir Alan” olarak dekore eder. Örneğin, mavi balonlar, geri dönüştürülebilir kartonlar, okyanus resimleri veya deniz canlılarının posterleri kullanılabilir. Deniz altı keşfi için deniz canlılarına (Örneğin, balıklar, yengeçler, deniz kabukluları, mercanlar gibi.) yönelik oyuncaklar ya da görsellerle bir kısım oluşturulabilir. Öğretmen bu görsel materyalleri etkinlik alanına yerleştirir ve çocukların görmelerini, dokunmalarını ve tanımlarını sağlar. Ayrıca kirlilik yığını olarak “7. Kıta” adı verilen bir köşe oluşturulur. Burası çocukların keşif yapabilecekleri bir alan olmalıdır. Plastikler, şişeler, çeşitli kirlilik oluşturacak artık malzemeler kullanılabilir. Öğretmen bir zarfa “7.Kıta” ile ilgili görseller koyar.	Bilişsel gelişim <p>Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır.)</p> <p>Kazanım 10: Görsel materyalleri okur. (Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)</p> <p>Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Bir olayın olası nedenlerini söyler.)</p> <p>Kazanım 18: Zamanla ilgili kavramları açıklar. (Olayları oluş zamanına göre sıralar. Zaman ile ilgili kavramları anlamına uygun şekilde açıklar. Zaman bildiren araçların işlevlerini açıklar.)</p> <p>Kazanım 19: Problem durumlarına çözüm üretir. (Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir.)</p> <p>Kazanım 20: Nesne grafiği hazırlar. (Nesneleri sembollerle göstererek grafik oluşturur. Grafiği oluşturan nesnelere ya da sembollere sayar. Grafiği inceleyerek sonuçları açıklar.)</p>
Öğrenme Süreci <ul style="list-style-type: none"> Çocuklarla birlikte çember şeklinde oturulur ve öğretmen elindeki zarfı göstererek denizlerden bir mektup geldiğini söyler ve çocukların ilgisini çeker. Zarf hep birlikte açılır ve içinden çıkan “7. Kıta” ile ilgili görseller çocuklarla incelenir. Çocuklara görsellerde Ne olduğu? Nasıl bu şekilde kirlendiği? Bu kirliliğe kimin / neyin sebep olduğu sorulur? ve cevap vermeleri beklenir.	Dil Gelişimi <p>Kazanım 8: Dinledikleri/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Dinledikleri/izlediklerini drama yoluyla sergiler.)</p> <p>Sosyal – Duygusal Gelişim<p>Kazanım 10: Sorumluluklarını yerine getirir. (Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir.)</p><p>Kazanım 13: Estetik değerleri korur. (Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler.)</p></p>

7. KITA'YI KEŞFEDİYORUZ

ÖĞRENME SÜRECİ

- Öğretmen çocuklardan gelen cevaplar üzerinden Su Kirliliği, Deniz Kirliliği hakkında, kirliliğin canlılara verdiği zararlar hakkında sohbet eder. Öğretmen elindeki görsellerle Çocuklara "7. Kıta" kavramını açıklar.

"7. Kıta, dünyamızın okyanuslarında bulunan büyük bir sorunla ilgilidir. Bildiği gibi, dünyamızın çoğunluğu su ile kaplıdır ve içinde birçok deniz ve okyanus bulunur. Ancak, bazen insanlar denizlere ve okyanuslara çöpleri atarak onları kirletirler. Bu çöpler özellikle plastiklerden oluşur. 7. Kıta, aslında büyük miktarda plastik çöplerin biriktiği bir alanı temsil eder. Bu çöpler okyanusların yüzeyinde yüzer veya suyun altında derinlere iner. Bu durum hem deniz canlılarına hem de okyanus ekosistemine zarar verir. Deniz canlıları bu plastik çöpleri yiyebilir ve zarar görebilir. Ayrıca, plastikler yıllarca çözünmez ve doğal yaşamı etkiler. Bizler, plastiklerin denizlere ve okyanuslara atılmaması, geri dönüştürülmesi ve doğru şekilde kullanılması konusunda sorumluluklarımızı yerine getirmeliyiz. Böylece deniz canlıları ve okyanus ekosistemi sağlıklı bir şekilde koruyabiliriz"

- Öğretmen "7. Kıta" kavramını açıkladıktan sonra, deniz altını, deniz altı canlılarını keşfedecekleri bir oyun oynayacaklarını ve "7. Kıta"yı bulacaklarını söyler. Önceden hazırladığı deniz altı alanını çocuklara gösterir ve bir keşif rotası oluşturulur. Bu rota üzerinde farklı görev noktaları belirlenir. Örneğin, balıkların yüzmesi için bir alan, yengeçlerin saklandığı bir mağara veya mercan resifleri gibi.
- Çocuklar rotayı takip etmeye ve her görev noktasında deniz canlılarını keşfetmeye teşvik edilir. Görsel materyalleri kullanarak canlıları tanıtmaları sağlanır.
- Son görev noktasında, çocuklar "7. Kıta" adını verilen özel bir bölgeye yönlendirilir ve kirliliği fark etmeleri sağlanır. Çocuklarla gördükleri canlılardan sonra ortaya çıkan bu kirlilik hakkında bu kirliliğin nasıl önleneceği, nasıl temizleneceği hakkında sohbet edilir. Duyguları sorulur. Beraber o bölgedeki oluşan kirlilik temizlenir.
- Oyun sonrası çocuklarla geri dönüştürülecek malzemelerle deniz altı yaşamını ve 7. kıtayı tasvir eden resimler, kolajlar oluşturulur. Sınıf panosunda ya da okul panosunda farkındalık sağlamak için sergilenir.

Materyaller

Renkli karton veya kağıt, yapıştırıcı, makas, renkli kalem ve boya kalemleri, geri dönüşüm malzemeleri (plastik şişeler, kağıt, karton, vb.), deniz canlıları resimleri, 7. Kıta kavramına ait görseller, videolar

Su görselleri

Kirlilik, ekosistem, 7.kıta, kirli-temiz

Aile Katılımı

- Ailelere yazı gönderilerek çocukları ile birlikte evde de 7. Kıta ile ilgili bir poster oluşturarak 7. Kıta, deniz canlıları ve deniz kirliliği, sebepleri hakkında konuşmaları sağlanabilir.

Değerlendirme

- Denizlerimizi ve sularımızı kimler kirletiyor olabilir?
- Denizde ilerlerken hangi canlıları gördün? En çok hangisini sevdin?
- Denizler kirlenirse neler olur?
- Oyun Oynarken 7.Kıta'ya ulaşınca neler hissettin?
- 7. Kıta'daki kirlilikleri temizlerken neler hissettin? / Temizlemek zor mu kolay mıydı? / Neden?
- Denizlerin ve suyun kirlenmemesi için neler yapabiliriz?

Uyarılama

- Sınıfta görme engelli bir çocuk varsa süreç boyunca tasarlanan alanda eşlik edilip dokunması ve hissetmesi sağlanarak sürece dahil edilir.

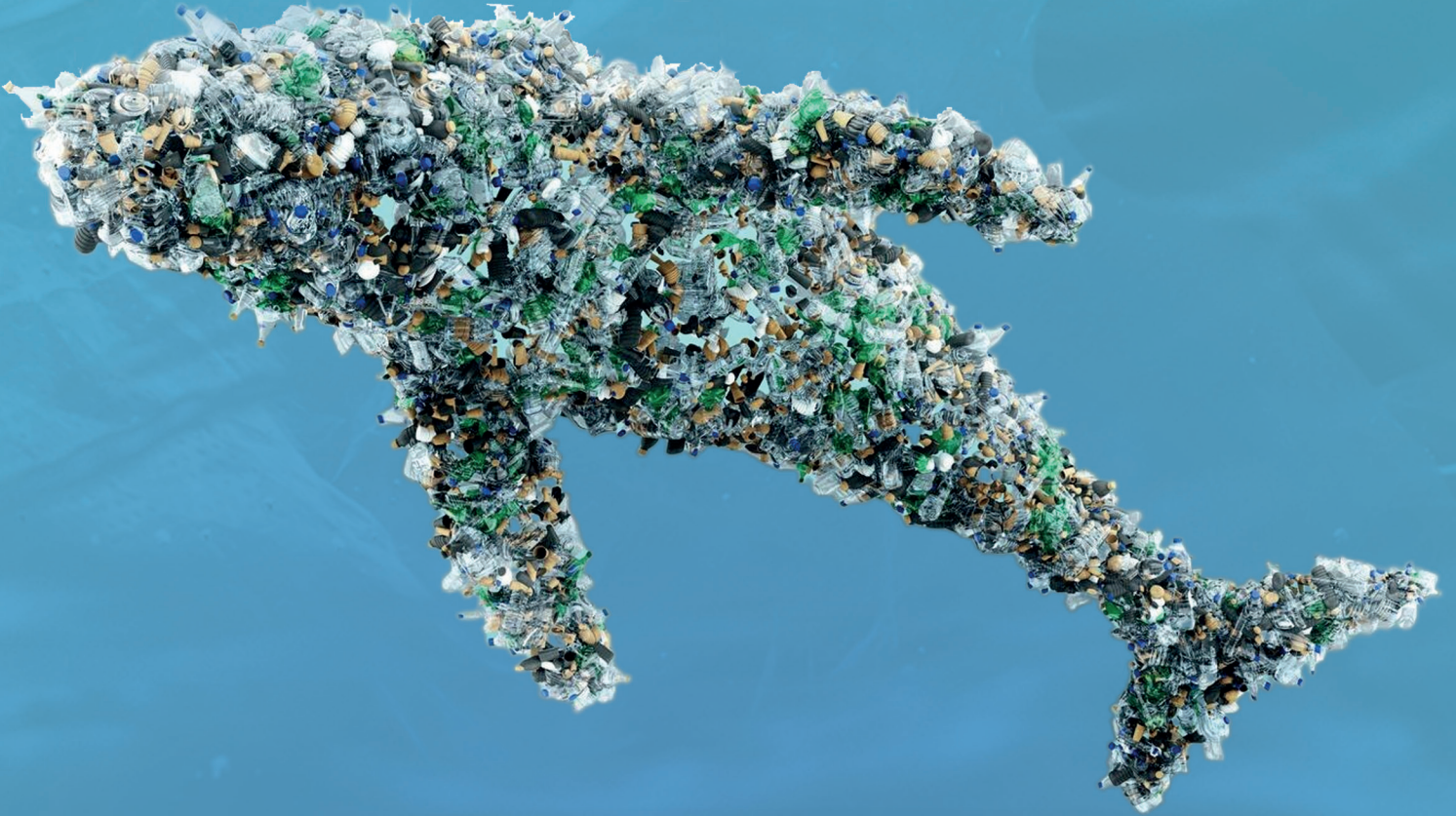
7. KITA'YI KEŞFEDİYORUZ

ÖNERİLER

- Çocuklarla birlikte oturup deniz kirliliği ve 7. kıta hakkında tekrar konuşabilirsiniz. Deniz kirliliğinin deniz canlılarına ve doğaya verdiği zararları tekrar vurgulayın. Ayrıca, doğru atık yönetimi, geri dönüşüm ve plastik kullanımını azaltma gibi konuları tekrar hatırlatın.
- Çocuklarla birlikte toplumda bilinç oluşturma amacıyla bir eylem planı yapın. Örneğin, çocuklarla birlikte geri dönüşüm kutularının yerleştirilmesi için okulda veya çevredeki parklarda bir kampanya düzenleyebilirsiniz. Ayrıca, aileleri ve diğer çocukları deniz kirliliği konusunda bilgilendirmek için basit broşürler veya posterler hazırlayabilirsiniz. Çocuklar, bu eylem planıyla kendi çevrelerinde farkındalık yaratma ve insanları harekete geçirme konusunda aktif rol oynayacaklardır.

DÜNYAMIZI
7. KİTADAN
KURTARMAK
ELİMİZDE

MODÜL-3 İNSANLARIN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE ETKİSİ

DÜNYADAN MEKTUP VAR

► DÜNYADAN MEKTUP VAR

Etkinlik Teması	Etkinlik Çeşidi
Tema 9: Dünyamızı Korumanın Yolları	Drama, sanat, hareket bütünleştirilmiş büyük grup etkinliği
Yaş Grubu	Etkinlik Süresi
4-5 yaş	60 dk

Kazanım ve Göstergeleri

Bilişsel gelişim

Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Göstergeleri: Dikkat edilmesi gereken nesne/durum olaya odaklanır. Dikkatini çeken nesne/durum/olaya yönelik sorular sorar. Dikkatini çeken nesne/durum/olayı ayrıntılarıyla açıklar.)

Kazanım 2: Nesne/durum/olayla ilgili tahminde bulunur. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayla ilgili tahminini söyler. Tahmini ile ilgili ipuçlarını açıklar. Gerçek durumu inceler Tahmini ile gerçek durumu karşılaştırır.)

Kazanım 3: Algıladıklarını hatırlar. (Göstergeleri: Nesne/durum/olayı bir süre sonra yeniden söyler. Eksilen veya eklenen nesneyi söyler. Hatırladıklarını yeni durumlarda kullanır.)

Kazanım 10: Mekânda konumla ilgili yönergeleri uygular. Göstergeleri: Nesnenin mekândaki konumunu söyler. Yönergeye uygun olarak nesneyi doğru yere yerleştirir. Mekânda konum alır.

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Göstergeleri: Bir olayın olası nedenlerini söyler. Bir olayın olası sonuçlarını söyler.)

Kazanım 19: Problem durumlarına çözüm üretir. (Göstergeleri: Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir. Çözüm yollarından birini seçer. Seçtiği çözüm yolunun gerekçesini söyler. Seçtiği çözüm yolunu dener. Çözüme ulaşamadığı zaman yeni bir çözüm yolu seçer. Probleme yaratıcı çözüm yolları önerir.)

Dil gelişimi

Kazanım 5: Dili iletişim amacıyla kullanır. (Göstergeleri: Konuşma sırasında göz teması kurar. Konuşmayı başlatır. Konuşmayı sürdürür. Konuşmayı sonlandırır. Sohbeta katılır. Konuşmak için sırasını bekler. Duygu, düşünce ve hayallerini söyler. Duygu ve düşüncelerinin nedenlerini söyler.)

Sosyal duygusal gelişim

Kazanım 3: Kendini yaratıcı yollarla ifade eder. (Göstergeleri: Duygu, düşünce ve hayallerini özgün yollarla ifade eder. Nesnelere alışılmadık dışında kullanır. Özgün özellikler taşıyan ürünler oluşturur.)

Kazanım 4: Bir olay veya durumla ilgili olarak başkalarının duygularını açıklar. (Göstergeleri: Başkalarının duygularını söyler. Başkalarının duygularının nedenlerini söyler. Başkalarının duygularının sonuçlarını söyler.)

► DÜNYADAN MEKTUP VAR

Öğrenme Süreci

- Öğretmen çocuklar ile birlikte okulun bahçesine çıkar. Çocukların alanı keşfetmesi için gerekli zaman tanındıktan sonra öğretmen bahçede çocukların görebileceği bir alana elindeki zarftan çıkardığı üzgün bir dünya resmini asar (EK-2) çocukları resmin etrafında toplanmaya teşvik ederek onlara, “siz az önce bahçemizde oyun oynarken okulumuza bir postacı geldi ve bu elimdeki mektubu bana verdi, ben kimseden mektup beklemiyordum ki dediğimde ise mektubun sadece bana değil (sınıf adı söylenerek) sınıfına geldiğini söyledi” mektubu açtığımda bir de ne göreyim? Dünyamız yaptığımız bazı davranışlardan dolayı üzülmüş ve bu üzüntüsünü bizimle paylaşmak için bize bu mektubu yazmış. Sizce Dünyamızı üzecek neler yapmış olabiliriz?” diyerek çocuklardan gelen cevaplar dinlenir.
- Söz almak isteyen her çocuk dinlendikten sonra öğretmen zarfı açar ve mektubu okumaya başlar (EK-1). Mektup okunduktan sonra öğretmen ortaya bir sandalye indirir ve mektupta yazan cümleleri;
  - Dış fırçalarken musluğu kapatalım, çünkü;
  - Çöplerimizi çöp kutusuna atalım, çünkü;
  - Tabağımıza bitirebileceğimiz kadar yiyecek alalım, çünkü; Alışverişte plastik torbalardan uzak duralım, çünkü;
  - Okulumuza gelirken yürümeyi/bisikleti ya da toplu taşımayı tercih edelim, çünkü;

Materyaller

Sandalyeler, boya kalemleri ve resim kağıtları, Dünyadan gelen mektup, üzgün dünya resmi

mektup, üzgün dünya resmi

Dünya, plastik, canlılar, mektup

Aile Katılımı

- Ailelerden evlerinde olan saksı bitkilerinin birkaçını çocuğuna verip bakımını üstlenmesini isteyebiliriz.
- Aile bahçeli bir evde yaşıyorsa bahçeye bitkiler dikmesini isteyebilir ve sorumluluğunu çocuğa verebiliriz.
- Evde kullandığımız materyallerin atıklarından oluşan yeni bir ürün
- tasarlayıp sınıfa getirmelerini isteyebiliriz.

Değerlendirme

- Dünya'nın mektubunda en çok ilginizi neresi çekti? Neden?
- Nelere dikkat edersek dünya daha yaşanabilir hale gelir?
- Siz Dünya'nın yerinde olsaydınız nasıl hissederdiniz?

Uyarılama

- Sınıfta işitme engeli olan öğrenci varsa öğretmen mektubu okuduğu sırada öğretmene yakın yerde konumlandırılabilir.

ÖNERİLER

- Çocukların yazdığı mektuplara ilerleyen zamanlarda cevap geldiği yönünde yeni bir etkinlik planlanabilir.
- Dünya'nın mektubunda temsilci olarak yer alan (karınca, hamsi, çam ve kedi) canlıların yaşam alanları ve insanların bu alanlara etkisi üzerine yeni bir etkinlik planlanabilir.
- Okulumuzda dikkat etmemiz gereken noktalar belirlenip kurallar panosu oluşturulabilir.

► DÜNYADAN MEKTUP VAR

EK-1

Sevgili çocuklar,

Bugün sizlere yazdığım mektubu ev sahipliğini yaptığım diğer canlılarla birlikte yazdığımı bilmenizi isterim. Toprağımın altında yaşayan canlıların da; denizlerimde, okyanuslarımda, nehirlerimde yaşayan canlıların da; ormanlarımda yaşayan hayvanlar ve bitkilerin de sizlerin dikkat etmesini istediği bazı konular var. Bu konulara dikkat ederseniz birlikte daha uzun yıllar ve daha eğlenceli bir yaşam sürebiliriz.

- Dış fırçalarken musluğu kapatmayanlar olduğu için sularım boşa harcanıyor.
- Odadan çıkarken boşa yanan ışığı kapatmayanlar olduğu için enerjim tükeniyor.
- Çöplerini çöp kutusuna atmayan insanlar olduğu için her tarafım kirleniyor.
- Her alışverişte yeni bir plastik çanta kullananlar olduğu için topraklarım kirleniyor.
- Gereğinden fazla araba kullanıldığı için çok egzoz gazı oluşuyor ve benim ağaçlarım bunu temizlemeye yetecek kadar çok değil, havam da kirleniyor.
- Doğada kimyasallar kullanıldığı için her türlü canlı bundan zarar görüyor. Ağaçlarım, çiçeklerim, hayvanlarım, toprağım ve suyum bu kimyasallardan etkileniyor.
- Tabahına bitirebileceğinden çok daha fazla yiyecek alanlar olduğu için yiyeceklerim bütün insanlara yetmiyor.

Ben sadece insanlara değil diğer canlılara da ev sahipliği yapıyorum ve insanlar bu saydıklarımın dikkat etmediği için diğer canlılara da iyi bir yaşam sunamıyorum çocuklar... Bana bu konularda yardım edebilir misiniz?

► DÜNYADAN MEKTUP VAR

MODÜL-3 İNSANLARIN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE ETKİSİ

MİNİK DOĞA DOSTLARI

▶ MİNİK DOĞA DOSTLARI

Etkinlik Teması	Etkinlik Kavramı
Tema 9:Dünyamızı Korumanın Yolları	Doğal Alanların Korunması
Etkinlik Çeşidi	
Müzik, Drama, Sanat ve Türkçe Dil (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)	
Yaş Grubu	Etkinlik Süresi
4-6 yaş	60 dk

Öğrenme Süreci

Ön Hazırlık

- Öğretmen, etkinliğe başlamadan önce çocuklara göstermek için doğa resimleri hazırlar ve sınıfa asar. Ayrıca dikkatlerini çekmek için doğa ile ilgili bir kitap ya da masal okuyabilir. Hatta öncesinden kendisi ya da çocuklarla bir hikaye ya da masal da yazabilirler.

Öğrenme Süreci

- Sınıfa çocuklar gelince çember saatinde doğa fotoğrafları veya resimler gösterilir. Ormanda, deniz kenarında, çiçeklerle dolu bir çayırdaki veya diğer güzel doğal alanlardaki resimler incelenir. Çocuklarla, doğanın ne kadar güzel ve değerli olduğu ile ilgili sohbet edilir, fotoğraf ya da resimler ile ilgili düşünceleri sorulur.
- Ardından öğretmen sınıftaki artık malzemelerden (renkli kartonlar, gazete kağıtları, pet şişe kapakları ve diğer geri dönüştürülebilecek malzemelerden) **Geri Dönüşümlü Doğa Tabloları** yapacaklarını söyler ve çocuklarla sanat çalışmasına geçilir.
- Çocuklara boyalar ve fırçalar verilir ve çocuklar doğal alanları resmetmeye teşvik edilir. Örneğin, yeşil karton parçaları ormanı temsil edebilir, mavi karton parçaları göl veya denizi temsil edebilir. Bu şekilde kolaj şeklinde doğa tabloları yaparlar. Doğa tabloları sınıfın panosuna asılır ve bu alanları koruma ile ilgili sohbet edilerek çocuklardan bu yapmış oldukları doğal alanları nasıl koruyacakları ile ilgili öneriler alınır ve not edilir. Örneğin bu alanların temiz tutulması ile ilgili nasıl yöntemleri var? Sorulur. Bu alanlarda gezmeye gelen insanların nelere dikkat etmeleri gerektiği sorulur ve bunlar da yazılıp asılır. Çocuklardan gelen bu önerilere “**Çevre Dostu Davranışlar**” adı verilebilir.
- Öğretmen bir müzik açar ve çocuklarla “Doğa İçin El Ele” dansı yapacaklarını söyler. Müzik açılır ve çocuklar dans etmeye teşvik edilir. Onlara, doğayı sevgiyle kucaklayan, ağaçları, kuşları, denizleri ve çiçekleri taklit eden bir dans yapmalarını söylenir. Öğretmen bu esnada çocukları video kaydına alıp daha sonra danslarını onlara izletir.
- Bu video ailelere de gönderilir.
- Çevre dostu temizlik bezleri ve torbalar eve gönderilerek çocukların sorumluluk almaları ve aile katılım çalışması sağlanarak evlerinin yakınındaki bir doğal alana gidip (imkanları doğrultusunda) keşfedip temizlik yapılması görevi verilir

▶ MİNİK DOĞA DOSTLARI

Kazanım ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır.)

Kazanım 3: Algıladıklarını hatırlar. (Hatırladıklarını yeni durumlarda kullanır.)

Kazanım 10: Görsel materyalleri okur. (Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Bir olayın olası nedenlerini söyler.)

Kazanım 19: Problem durumlarına çözüm üretir. (Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir.)

Dil Gelişimi

Kazanım 8: Dinledikleri/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Dinledikleri/izlediklerini drama yoluyla sergiler.)

Sosyal – Duygusal Gelişim

Kazanım 10: Sorumluluklarını yerine getirir. (Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir.)

Kazanım 13: Estetik değerleri korur. (Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler.)

Öz Bakım

Kazanım 3: Yaşam alanlarında gerekli düzenlemeleri yapar. (Ev/ Okuldaki eşyaları temiz ve özenli kullanır.)

Materyaller

Renkli kartonlar, yapıştırıcı, makas, boya kalemleri veya sulu boyalar, fırça, kağıt tabaklar (boyalar için), doğa fotoğrafları veya resimleri, çevre dostu temizlik bezi veya bez torbaları (aile katılımı), müzik sistemi (müziği çalmak için)

mektup, üzgün dünya resmi

Kirlilik, doğal alan, çevre dostu, kirli-temiz

Değerlendirme

- oynamayı en çok sevdiğin doğal alanlar nereleridir?
- Doğamız kirlenirse neler olur?
- Çevre dostu davranışlar neler olabilir?
- Doğa için el ele dansını yaparken neler hissettin?
- Sence en çok korumaya ihtiyaç duyulan doğal alanlar nereleridir?

Aile Katılımı

Ailelere çocukların yaptığı Doğa için el ele dansı videosu ve doğa dostu temizlik bezi ile torbalar gönderilir. Onlardan çocukları ile beraber evlerine yakın bir doğal alanı (imkanları doğrultusunda park bahçe orman vs.) ziyaret edip temizliğini yapma konusunda çocukları desteklemeleri istenir.

Gidemeyecekler için Çevre dostu torbaların üzerine çocuklar ebeveynlerinden destek alarak doğayı koruma ile ilgili sloganlar yazabilir ve çizebilirler.

Uyarılama

- Sınıfta işitme engelli bir çocuk varsa süreç boyunca öğretmen destek olur özellikle doğa için el ele dansında müzik çalınacağı için dans esnasında çocuğun hareketleri yapması için onunla beraber hareket edilebilir. Ona bazı doğadan canlı resimleri gösterip taklit etmesi sağlanabilir.

ÖNERİLER

- Bu etkinlikle çocukların doğal alanların önemini anlamalarını ve doğanın korunması gerektiğini kavramalarını hedeflenmiştir. Aynı zamanda doğayı keşfetmelerini ve doğa dostu alışkanlıklar kazanmalarını sağlamak da önemlidir. Bunun için okulun bahçesine, bir parka ya da başka bir doğal alana gezi düzenlenip bu çalışma orada da yapılabilir.
- Çocuklar doğal materyallerle tanıştırılabilir. Parkta veya bahçede, çocuklarla birlikte topladığınız taşlar, yapraklar, çiçekler ve diğer doğal materyallerle oyunlar oynanıp doğa tabloları yapılarak onların korunması ile ilgili sohbet edilebilir

MODÜL-3 İNSANLARIN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE ETKİSİ

TASARRUF LEVHALARI

TASARRUF LEVHALARI

Etkinlik Teması	Etkinlik Kavramı
Tema 9:Dünyamızı Korumanın Yolları	Tasarruf
Etkinlik Çeşidi	
Türkçe, Sanat ve Oyun (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)	
Yaş Grubu	Etkinlik Süresi
4-6 yaş	60 dk

Öğrenme Süreci

- Çocuklarla birlikte enerji kaynaklarımızın neler olduğu hakkında sohbet edilir. Çocuklardan gelen cevaplar not edilir. Enerji kaynaklarını tutumlu bir şekilde kullanmamız için neler yapıyoruz? diye sorularak çocukların düşünceleri alınır. Çocukların daha iyi anlayabilmeleri için öğretmen de örnekler verip destekleyebilir. Sularımızı boşa harcamamız gerektiği, yanan ışıklar eğer kullanılmıyorsa söndürmemiz gerektiği, geri dönüşümü olabilen atıklarımızı atık kutularında toplamamız gerektiği çocuklarla paylaşılır.
- Öğretmen çocuklara “Okulumuzdaki enerji kaynaklarımızı bulacağız ve doğru kullanmamız gereken uyarı levhaları hazırlayarak gerekli yerlere asacağız” der ve çocuklarla birlikte okul gezilerek enerji kaynakları tespit edilir. Tespit edilen enerji kaynaklarını çocuklar çizebilir.
  - Sınıfa geri döndüğü zaman, enerji kaynaklarının olumlu tüketimi ile ilgili hazırlanmış afişler incelenerek, afişlerde nelerin anlatılmak istendiği çocuklarla konuşulabilir.
  - Ardından çocuklara boya ve kâğıtlar verilir ve tasarruf için uyarı levhaları yapacakları anlatılır, Çocuklar küçük gruplara ayrılarak okuldaki enerji kaynakları gruplara bölüştürülür.
  - Muslukların olduğu yere asmak üzere suyu boşa harcamayı anlatacak bir levha, elektrik düğmelerinin yanına işin bitince söndür mesajı veren levhalar hazırlayabilmeleri için rehber olunur.
  - Ortak çalışma ile hazırlanan levhalar kartonlara yapıştırılarak okulda uygun yerlere çocuklarla birlikte asılır.
  - Minderler ile çember oluşturulur. Çocuklara “doğruysa mindere otur, yanlışsa ayağa kalk” oyunu oynanacağı söylenir. Burada çocuklara enerji tasarrufu için yapılabilecekler ile ilgili olumlu olumsuz yönergeler verilir. Enerji kaynaklarını boşa harcamaya karşı alınabilecek önlem doğru ise çocuklar mindere oturur. Yanlış ise ayağa kalkar. Çocuklara oyun anlatılır. (Eğer hava uygunsa çocuklarla bu oyun bahçede de oynanabilir.)

Yönerge Örnekler

- Dişlerimizi fırçalarken suyu kapatmalıyız. (doğru, mindere oturulur.)
- Odadan ya da evden? çıkarken ışıkları açık bırakmalıyız. (yanlış, ayağa kalkılır.)
- Okula ya da gezmeye giderken yakın mesafe ise yürümelimiz. (Doğru, mindere oturulur.)
- Alışverişte plastik poşet kullanmalıyız.(Yanlış, ayağa kalkılır.)
- Su akıtan muslukları tamir etmeliyiz. (Doğru, mindere oturulur.)
- Televizyonu, bilgisayarı kapattıktan sonra fişini çekmeliyiz. (Doğru, mindere oturulur.) Örnekler çoğaltılabilir.

TASARRUF LEVHALARI

Kazanım ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır.)

Kazanım 3: Algıladıklarını hatırlar. (Hatırladıklarını yeni durumlarda kullanır.)

Kazanım 10: Görsel materyalleri okur. (Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Bir olayın olası nedenlerini söyler.)

Kazanım 19: Problem durumlarına çözüm üretir. (Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir.)

Dil Gelişimi

Kazanım 8: Dinledikleri/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Dinledikleri/izlediklerini drama yoluyla sergiler.)

Sosyal – Duygusal Gelişim

Kazanım 10: Sorumluluklarını yerine getirir. (Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir.)

Kazanım 13: Estetik değerleri korur. (Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler.)

Öz Bakım

Kazanım 3: Yaşam alanlarında gerekli düzenlemeleri yapar. (Ev/ Okuldaki eşyaları temiz ve özenli kullanır.)

Materyaller

Renkli kartonlar, yapıştırıcı, makas, boya kalemleri veya sulu boyalar, fırça (Kartonlar geri dönüşümden alınacak kutulardan da kullanılabilir.)

mektup, üzgün dünya resmi

Geri dönüşüm, tasarruf, enerji kaynağı

Aile Katılımı

Evde de uygun yerlere asabilecekleri bir levha çizmeleri istenebilir.

Ailelerden çocukların okulda hazırladıkları uyarı levhasını evde uygun yere asması için rehberlik etmeleri istenebilir.

Değerlendirme

- Enerji kaynaklarını tutumlu kullanmak için hazırladığın levhalarla bu konuda sorumluluk almak kendini nasıl hissettirdi?
  - Hazırladığın uyarı levhasında ne anlattın ve nereye astın?
  - Evde atılacak olan şişeleri ve plastikleri ne yapıyorsun?
  - Evde enerji kaynaklarını kullanırken nelere dikkat ediyorsunuz?

Uyarılama

- **Sınıfta ortopedik yetersizliği olan çocuk varsa;** oyun çocukların ayağa kalkıp oturması olarak değil doğru ise ellerini kaldırmaları yanlış ise indirmeleri istenerek oynanabilir.

ÖNERİLER

- Çevremizi korumak için kurulmuş sosyal sorumluluk almış derneklerden, kurumlardan, belediyelerden destek alınarak bu kurumlara gezi düzenlenebilir ya da kurum çalışanları okula davet edilebilir.

MODÜL-3 İNSANLARIN İKLİM DEĞİŞİKLİĞİNE ETKİSİ

İHTİYAÇLARIM VE İSTEKLERİM

▶ İHTİYAÇLARIM VE İSTEKLERİM

Etkinlik Teması	Etkinlik Kavramı
Tema 9:Dünyamızı Korumanın Yolları	İhtiyaç ve İstek
Etkinlik Çeşidi	
Drama, Oyun Sanat ve Türkçe Dil (Bütünleştirilmiş Büyük Grup Etkinliği)	
Yaş Grubu	Etkinlik Süresi
4-6 yaş	60 dk

Öğrenme Süreci

Ön Hazırlık

- Öğretmen, etkinliğe başlamadan önce çocuklara **İhtiyaç ve İstek Tanıtımı** yapabilmek için ihtiyaç ve istek kavramlarını anlatan basit bir hikaye veya örneklerle bir sunum yapar. Bunu ihtiyaç ve istek olabilecek fotoğraflarla görsel olarak destekleyebilir. Örneğin, "Susadığımda su içmek bir ihtiyaçtır, ancak çikolata yemek bir istektir." gibi örnekler verebilirsiniz. Böylece çocuklar için ihtiyaç ve istek kavramları somutlaşacaktır.

Öğrenme Süreci

- Çocuklara ihtiyaç ve istek kavramları ile ilgili hikayeleştirme ve sunum yapıldıktan sonra onlarla ihtiyaçları ve istekleri ile ilgili konuşulur bunun için bir **İhtiyaç ve İstek Haritası** yapılabilir. Büyük bir karton veya tahta üzerine "İhtiyaç" ve "İstek" başlıkları oluşturularak çocukların erken okuryazarlık becerilerinin desteklenmesi sağlanır. Çocuklara renkli kartonlar veya kağıtlar, boyalar verilerek isteklerini ve ihtiyaçlarını çizmeleri istenir. Çocuklar çizerken onların yanına giderek sohbet edilir. Daha sonra çocukların çizdiği resimleri "İhtiyaç" ve "İstek" yazılı başlıkların altına yapıştırmaları istenir. Burada çocuklar yapıştırırken sohbet edilir ve kavramları kavrayıp kavrayamadıkları değerlendirilir. Örneğin, yiyecek, su, giyim gibi ihtiyaçları doğru tarafa ve oyuncaklar, şekerlemeler, çikolata gibi istekleri doğru tarafa asıp asmadığı arkadaşlarına da sorularak pekiştirilebilir etmelerini sağlayın.
- Çocuklarla birlikte ihtiyaç ve istek kavramlarını konuşup ayrımını yaptıktan sonra, alışverişe çıktıklarında öncelikle hangilerini almaları gerektiği sorulur ve ihtiyaçların mı isteklerin mi öncelikli olduğu tartışılır. Çocuklardan gelen yanıtlar not edilir. Sonrasında da önceden market düzeni şeklinde hazırlanmış ve raflara oyuncak nesnelerin yerleştirilmiş olduğu yere giderek çocuklardan alışveriş yapmaları istenir. Çocukların alışveriş sepetleri ya da torbaları incelenerek ihtiyaçlarını mı isteklerini mi? önce aldıkları analiz edilir ve hep beraber tartışılır.

ÖNERİLER

- Bu etkinlikle okul öncesi çocukların ihtiyaç ve istek kavramlarını anlamalarını ve bu farkı fark etmelerini sağlanacaktır. Bunun için çocuklarla ihtiyaç ve istek kavramlarını daha iyi anlamaları için rol oynama yapabilirsiniz. Onlara farklı senaryolar vererek, hangi durumların ihtiyaç, hangilerinin istek olduğunu tahmin etmelerini sağlayabilirsiniz.
- Resimler veya nesnelere kullanarak çocuklarla bir eşleştirme oyunu oynayabilirsiniz. Öğretmen olarak, ihtiyaç veya istek olduğunu belirten farklı nesnelere gösterip ve çocuklardan onları doğru başlık altına veya önceden belirleyeceğimiz ihtiyaç istek kutularına yerleştirmelerini isteyebilirsiniz.

İHTİYAÇLARIM VE İSTEKLERİM

Kazanım ve Göstergeleri

Bilişsel Gelişim

Kazanım 1: Nesne/durum/olaya dikkatini verir. (Dikkat edilmesi gereken nesne/durum/olaya odaklanır.)

Kazanım 3: Algıladıklarını hatırlar. (Hatırladıklarını yeni durumlarda kullanır.)

Kazanım 10: Görsel materyalleri okur. (Görsel materyalleri inceler. Görsel materyalleri açıklar. Görsel materyallerle ilgili sorulara cevap verir.)

Kazanım 17: Neden-sonuç ilişkisi kurar. (Bir olayın olası nedenlerini söyler.)

Kazanım 19: Problem durumlarına çözüm üretir. (Problemi söyler. Probleme çeşitli çözüm yolları önerir.)

Dil Gelişimi

Kazanım 8: Dinledikleri/izlediklerini çeşitli yollarla ifade eder. (Dinledikleri/izlediklerini drama yoluyla sergiler.)

Sosyal – Duygusal Gelişim

Kazanım 10: Sorumluluklarını yerine getirir. (Sorumluluk almaya istekli olduğunu gösterir.)

Kazanım 13: Estetik değerleri korur. (Çevresinde gördüğü güzel ve rahatsız edici durumları söyler.)

Öz Bakım

Kazanım 3: Yaşam alanlarında gerekli düzenlemeleri yapar. (Ev/ Okuldaki eşyaları temiz ve özenli kullanır.)

Materyaller

Renkli kartonlar, yapıştırıcı, makas, boya kalemleri veya sulu boyalar, fırça, yazı tahtası, Kraft kağıt, Resimler veya nesnelere (oyuncaklar, kıyafetler, yiyecekler vb.)

mektup, üzgün dünya resmi

İstek, ihtiyaç, tüketim

Aile Katılımı

Ailelere çocukları ile beraber alışverişe çıkmadan önce evde **İhtiyaç ve İstek Listesi** yapmalarını söyleyin. Evde dergilerden gazetelerden kestikleri ya da kendi çizdikleri resimler veya kelimelerle kullanarak ihtiyaç ve istek listeleri yapabilirler. Bu listeye, çocuklar kendi ihtiyaçlarını ve isteklerini fark edecekler ve ayırım yapmayı öğreneceklerdir. Alışverişe gittiklerinde de öncelikle ihtiyaçlarını almaları gerektiğini aileleri ile pekiştirebilirler.

Değerlendirme

- İhtiyaçlarından en fazla kullandığın hangisidir?
- İsteklerini ne zaman alabilirsin?
- İsteklerini mi daha önce ihtiyaçlarını mı daha önce alırsın? Neden?
- İsteklerinden aldıkların arasında en çok seni hangisi mutlu eder?
- İsteklerini alabilmek için neler yapman gerekir?

Uyarılama

- Sınıfta Otizm spektrum bozukluğu (OSB) olan bir çocuk varsa, kullanılan boyalar, kağıtlar, kartonlar, görseller esnasında çocuğun duyu hassasiyeti göz önünde bulundurulmalıdır.

YUVA
tüm canlılar için

Ç|A|B|A|Ç|A|M

ÇOK AMAÇLI ERKEN ÇOCUKLUK EĞİTİMİ MERKEZİ

